

Valsts darba inspekcija

2024. gada darbības pārskats

RĪGA
2025

Saturis

	lpp.
Saīsinājumi un abreviatūras.....	3
1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju.....	4
1.1. Juridiskais statuss.....	4
1.2. Kompetences jomas, funkcija un uzdevumi.....	4
1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenotā budžeta programma.....	4
1.4. Darbības prioritātes 2024. gadā.....	5
1.4.1. Nereģistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana.....	5
1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana - tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā.....	11
1.4.3. Eiropas Sociāla fonda Plus projekta īstenošanas rezultāti.....	12
1.5. Padotībā esošās iestādes.....	13
2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti.....	13
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	13
2.2. Budžeta programmas rezultatīvo rādītāju izpildes analīze.....	14
2.3. Eiropas informatīvā kampaņa.....	15
2.4. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi.....	15
2.4.1. Darba devēju pārbaudes.....	15
2.4.2. Iesniegumu izskatīšana.....	19
2.4.3. 2024. gadā darbā notikušo nelaimes gadījumu analīze.....	22
2.4.4. 2024. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un pirmreizēji apstiprināto arodslimību analīze.....	26
2.4.5. Valsts darba inspekcijas dalība Eiropas Savienības informācijas sistēmās.....	28
2.4.6. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana.....	29
2.4.7. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība.....	29
2.4.8. Streiku norises uzraudzība.....	30
2.4.9. Pakalpojumu vides pilnveide.....	30
2.5. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai.....	30
2.5.1. Iekšējā kontrole.....	30
2.5.2. Strukturālās reformas.....	31
3. Personāls.....	31
3.1. Informācija par personālu.....	31
3.2. Nodarbināto apmācība.....	32
4. Komunikācija ar sabiedrību.....	32
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.....	32
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	34
5. Plāni 2025. gadam.....	34
<i>1. pielikums:</i> Valsts darba inspekcijas pārskats - analīze par notikušajiem nelaimes gadījumiem darbā 2024. gadā.....	35
<i>2. pielikums:</i> Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2024. gadā.....	45

Sāīsinājumi un abreviatūras

Aģentūra - Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra
CIRCABC - zināšanu apmaiņas sistēma (*Communication and Information Resource Centre for Administrations, Businesses and Citizens*)
Darba inspekcija - Valsts darba inspekcija
DVHR - darba vietas higiēniskais raksturojums
ELA - Eiropas darba iestāde
ES - Eiropas Savienība
ESF+ - Eiropas Sociālais fonds Plus
IMI - Iekšējā tirgus informācijas sistēma (*Internal Market Information System*)
Kampaņa - Eiropas Savienības sabiedrības informēšanas kampaņa
Kontaktpunkts - Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras nacionālais kontaktpunkts
KSS - zināšanu apmaiņas vietne (*Knowledge Sharing Site*)
LBAS - Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LDDK - Latvijas Darba devēju konfederācija
LM - Labklājības ministrija
MK - Ministru kabinets
NDPS - uz Latviju nosūtāmo darbinieku paziņošanas sistēma
OiRA - tiešsaistes darba vides risku interaktīvas novērtēšanas rīks (*Online interactive Risk Assessment*)
OVP - obligātā veselības pārbaude
RVDI - reģionālā Valsts darba inspekcija
SLIC - Vecāko darba inspektoru komiteja (*Senior Labour Inspectors Committee*)
PSKUS ARMC – VSIA Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Aroda un radiācijas medicīnas centrs
VID - Valsts ieņēmumu dienests
VRS - Valsts robezsardze

1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju

1.1. Juridiskais statuss

Valsts darba inspekcija (Darba inspekcija) ir labklājības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei ir pakļauti darba devēji, komersanti, to pilnvarotas personas un uzņēmumi, būvobjekti, tajā skaitā privātpersonai piederošie būvobjekti būvdarbu laikā, kā arī darba vietas un darba aprīkojums.

Darba inspekcijas juridisko statusu, funkciju un uzdevumus nosaka 2008. gada 19. jūnijā pieņemtais Valsts darba inspekcijas likums, kas stājās spēkā 2008. gada 10. jūlijā.

1.2. Kompetences jomas, funkcija un uzdevumi

Darba inspekcijas funkcija ir nodrošināt efektīvu valsts politikas īstenošanu, uzraudzību un kontroli darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā. Realizējot minēto funkciju, Darba inspekcija pilda šādus uzdevumus:

1. uzrauga un kontrolē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu;
2. kontrolē, kā darba devēji un darbinieki savstarpēji pilda darba līgumos un darba koplīgumos noteiktos pienākumus, un veic pasākumus, lai sekmētu domstarpību novēršanu starp darba devēju un darbiniekiem;
3. veicina sociālo dialogu un sniedz darba devējiem un darbiniekiem bezmaksas konsultācijas par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām;
4. analizē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumus, lai sniegtu priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidošanai;
5. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanu un vienotu reģistrāciju, kā arī piedalās arodsaslimšanas gadījumu izmeklēšanā;
6. kontrolē darba vietās esošo darba aprīkojumu, kā arī personāla individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu, veselībai kaitīgo un bīstamo vielu izmantošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
7. sniedz Labklājības ministrijas (LM) kompetento institūciju darba aizsardzības jautājumos izvērtēšanas komisijai informāciju par kompetento institūciju un speciālistu darbību darba aizsardzības jomā Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei pakļautajos objektos;
8. nodrošina Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (Aģentūra) nacionālā kontaktpunkta (Kontaktpunkts) darbību.

1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenotā budžeta programma

Darba inspekcijas galvenie darbības virzieni ir:

- ✓ darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomas efektīva inspicēšana un kontrole, atbilstības nodrošināšana;
- ✓ pakalpojumu sniegšana un attīstība, t.sk., sabiedrības informēšana par aktuāliem darba tiesību un darba aizsardzības jautājumiem.

Darba inspekcijas darbības mērķi ir:

1. efektīvs un preventīvs uzņēmumu pārbaūžu un atbilstības nodrošināšanas process;
2. klientorientēta konsultēšana, pieejamu un ērtu Darba inspekcijas pakalpojumu nodrošināšana;
3. mērķtiecīga sabiedrības informēšana;
4. Darba inspekcijas cilvēkresursu attīstība un iekšējo procesu modernizācija un pilnveide.

Darba inspekcija īsteno valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammu „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00), kuras mērķis ir realizēt darba tiesisko attiecību, tai skaitā, neregistrētās nodarbinātības

mazināšanas un darba aizsardzības politiku, kas vērsta uz kvalitatīvu darba vietu veidošanu un drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi nodarbinātajiem, kā arī nodrošināt minēto jomu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanas uzraudzību un kontroli.

Valsts budžeta apakšprogrammas „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) galvenie sasniegtie rezultāti ir:

- ✓ sekmēta darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu ievērošana, t.sk., mazināta neregistrētā nodarbinātība;
- ✓ izglītota sabiedrība, lai preventīvi novērstu normatīvo aktu prasību neievērošanu;
- ✓ efektīva un klientorientēta darbība;
- ✓ konkurētspējīga atalgojuma un darba vides labbūtības nodrošināšana Darba inspekcijas darbiniekiem, lai mazinātu darbinieku mainību un sekmētu pakalpojuma kvalitātes paaugstināšanu.

1.4. Darbības prioritātes 2024. gadā

Darba inspekcijas darbības plānošanas pamatā ir prioritāšu princips. Prioritātes tiek noteiktas, balstoties aktuālās situācijas analīzē par darba tiesību un darba aizsardzības jomu, kā arī, ņemot vērā Eiropas Savienības (ES) politikas plānošanas dokumentus (ES stratēģisko satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā 2021. - 2027. gadam, Vecāko darba inspektoru komitejas (SLIC) darbības programmu), nacionālos politikas plānošanas dokumentus (Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021. - 2027. gadam (NAP 2027), Darba aizsardzības jomas attīstības plānu 2024. - 2027. gadam, Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021. - 2027. gadam), Vadlīnijas par „Konsultē vispirms” principa piemērošanu valsts iestāžu darbā un Darba inspekcijas rīcībā esošos resursus.

2024. gadā par Darba inspekcijas prioritātēm tika noteiktas:

- ✓ neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana, veicot pārbaudes uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks;
- ✓ letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana;
- ✓ Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projekta “Valsts darba inspekcijas veiktspējas stiprināšana un pakalpojumu modernizēšana” īstenošana.

„Konsultē vispirms” principa realizēšana praksē 2024. gadā, tāpat kā iepriekš, bija Darba inspekcijas horizontālā prioritāte, kas caurvija pilnīgi visas Darba inspekcijas darbības jomas - gan pārbaudot uzņēmumus, gan veicot sabiedrības informēšanas un izglītošanas darbu (plašāk skat. 2.4.1. nodaļu).

1.4.1. Neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana

2024. gadā, tāpat kā iepriekš, neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana bija viena no Darba inspekcijas prioritātēm, lai turpinātu ēnu ekonomikas apkarošanu un godīgas konkurences nodrošināšanu iestādes kompetences ietvaros. Darba inspekcijas galvenie darbības virzieni ir efektīvu kontroles pasākumu realizācija neregistrētās nodarbinātības samazināšanai, t. sk. tematiskās pārbaudes, īpašu uzmanību pievēršot sadarbībai un informācijas apmaiņai ar citām valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī sabiedrības informēšana un komunikācija par neregistrētās nodarbinātības negatīvajām sekām.

2024. gadā Darba inspekcijas amatpersonas veica 1 793 pārbaudes (plānots – 1 850) neregistrētās nodarbinātības samazināšanai, no kurām 35 % bija rezultatīvas¹. Tas nozīmē, ka katrā

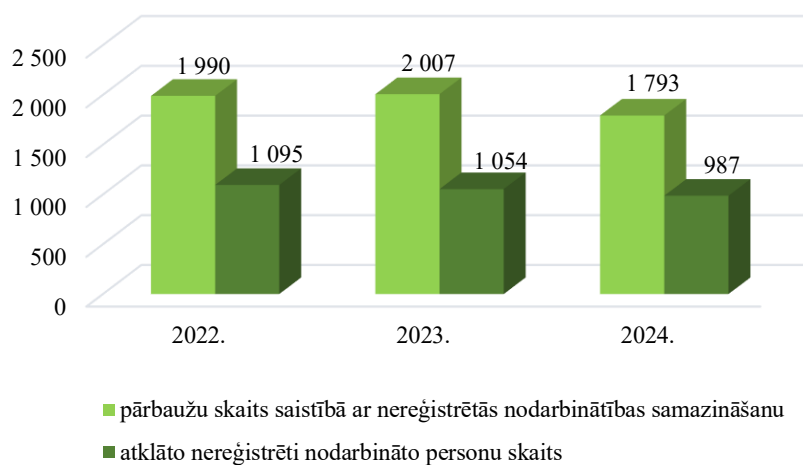
---

¹ Par rezultatīvu pārbaudi uzskatāma tā, kuras rezultātā uzņēmumā ir atklātas neregistrēti nodarbinātas personas, t. i., personas, ar kurām nav noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai kuras darba devējs nav deklarējis VID kā darba ņēmējus.

trešajā pārbaudē tika konstatētas personas, ar kurām nebija noslēgts rakstveida darba līgums un/vai kuras darba devējs nebija reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā darba ņēmējus.

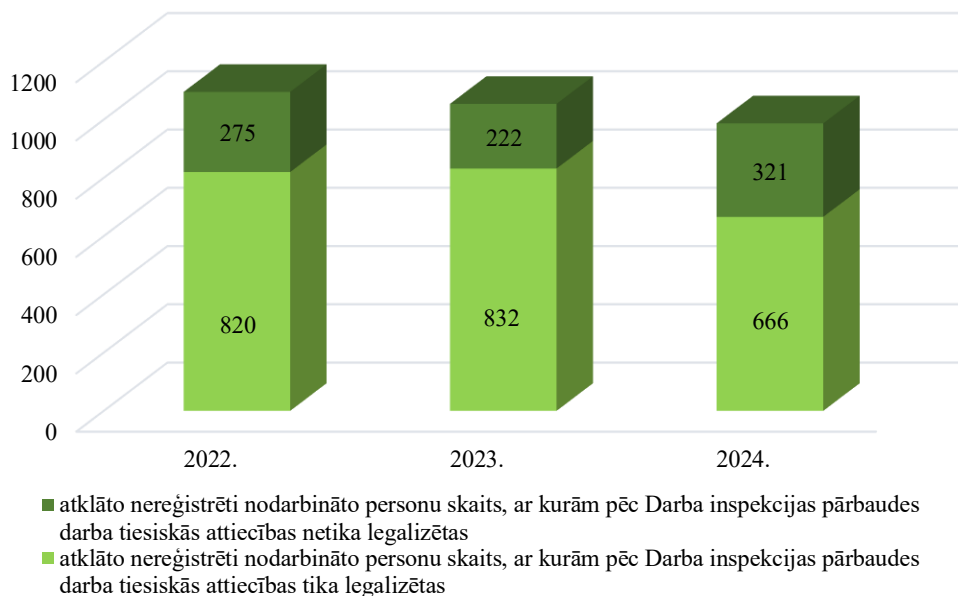
Darba inspekcijas amatpersonas pārbauda uzņēmumu atkārtoti, ja pirmajā pārbaudes reizē neregistrēti nodarbinātas personas netiek atklātas, taču, izvērtējot situāciju uzņēmumā kopumā, rodas pamatotas aizdomas, ka darba devējs varētu savus darbiniekus nodarbināt neregistrēti, kā arī gadījumos, kad uzņēmumā pirmās pārbaudes laikā tiek konstatētas neregistrēti nodarbinātas personas un pastāv pamatotas aizdomas, ka darba devējs varētu turpināt neregistrētu nodarbināšanu. 2024. gadā tika veiktas 339 atkārtotas pārbaudes, kas veido 19 % no visām veiktajām pārbaudēm neregistrētās nodarbinātības samazināšanai.

2024. gadā tika konstatētas 987 neregistrēti nodarbinātas personas (skat. 1. grafiku), no tām 564 personas bez rakstveidā noslēgta darba līguma un bez reģistrēšanas VID, 286 personas ar rakstveidā noslēgtu darba līgumu, bet neregistrētas VID, un 137 personas bez rakstveidā noslēgta darba līguma, bet reģistrētas VID.

1. grafiks: Uzņēmumu pārbauzu skaita un atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaita dinamika (2022. - 2024.)

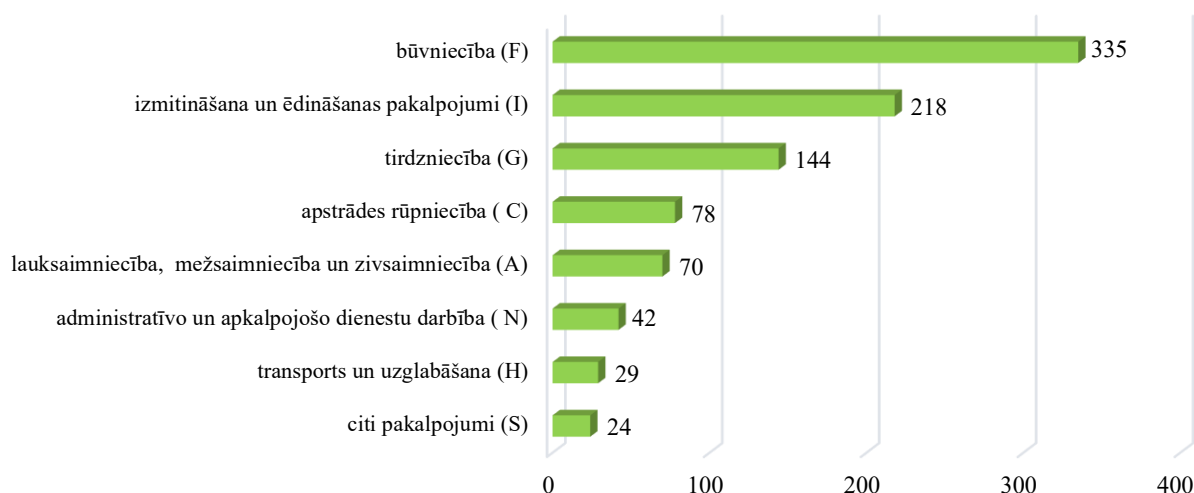
2024. gadā 67 % no visām Darba inspekcijas atklātajām neregistrēti nodarbinātajām personām tika legalizētas. Tas nozīmē, ka darba devējs noslēdza darba līgumu un/vai reģistrēja darbinieku VID kā darba ņēmēju (skat. 2. grafiku).

2. grafiks: Atklāto neregistrēti nodarbināto personu, ar kurām pēc Darba inspekcijas pārbaudes tika noslēgts rakstveida darba līgumus un/vai tās tika reģistrētas VID kā darba ņēmēji, skaita īpatsvars (2022. - 2024.)

Konstatējot nodarbināšanu bez rakstveidā noslēgta darba līguma un/vai reģistrēšanas VID, tika piemēroti 868 administratīvie naudas sodi 423 470 *euro* apmērā.

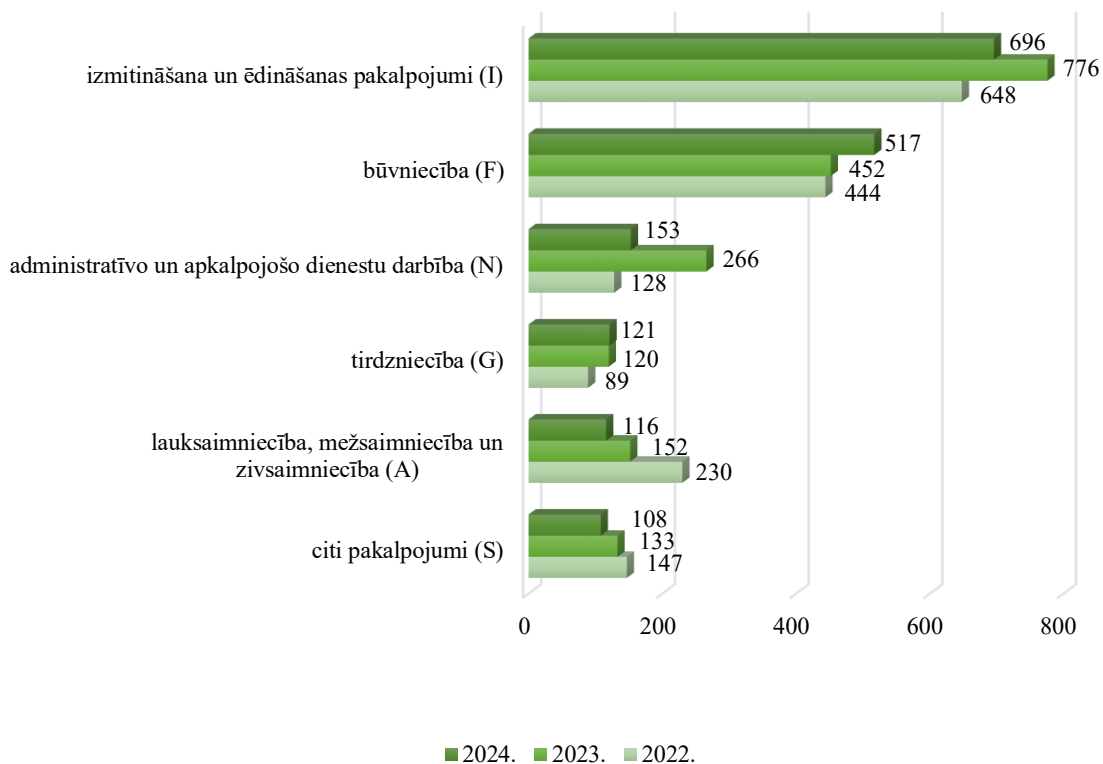
Analizējot atklātos neregistrētās nodarbinātības gadījumus konkrētās tautsaimniecības nozarēs, jāsecina, ka vislielākais neregistrēti nodarbinātu personu skaits joprojām tiek konstatēts būvniecībā. Atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits būvniecībā 2024. gadā veidoja trešo daļu jeb 34 % no kopējā Darba inspekcijas konstatēto neregistrēti nodarbināto personu skaita (skat. 3. grafiku).

3. grafiks: Nozares², kurās Darba inspekcija 2024. gadā atklājusi lielāko neregistrēti nodarbināto personu skaitu

² Nozares atbilstoši Saimniecisko darbību statistiskajai klasifikācijai Eiropas kopienā (NACE 2. redakcija)

Tāpat kā iepriekšējos divos gados arī 2024. gadā lielākais neregistrēti nodarbināto personu skaits uz 100 000 nozarē strādājošajiem tika atklāts izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu jeb viesmīlības nozarē (skat. 4. grafiku). 2024. gadā 39 % no veiktajām neregistrētās nodarbinātības pārbaudēm viesmīlības nozarē bija rezultatīvas.

4. grafiks: Atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits uz 100 000 nozarē strādājošajiem dinamiskā (2022. - 2024.).

Viesmīlības nozare ir ļoti augsta riska neregistrētās nodarbinātības nozare. Tāpēc Darba inspekcija tai pievērš īpašu uzmanību. 2024. gadā tika organizēta tematiskā pārbaude viesmīlības nozares uzņēmumos, kuras mērķis bija pārbaudīt darba tiesisko attiecību noformēšanu un atbilstību normatīvo aktu prasībām. Tematiskās pārbaudes laikā tika veiktas 218 pārbaudes (plānots 200), kurās konstatēti 114 pārkāpumi, to novēršanai tika izdoti 45 rīkojumi un piemēroti 60 administratīvie sodi. Pārbaudu laikā tika atklātas 53 neregistrēti nodarbinātas personas, kā arī darba tiesību pārkāpumi, kas saistīti ar darba laika organizēšanu un ikgadējā atvaļinājuma piešķiršanu. Tematiskās pārbaudes rezultāti liecina, ka viesmīlības nozarē strādā daudz gados jauni cilvēki, kas nepārzina savas tiesības. Turklāt viesmīlības nozarei ir raksturīga sezonālitate, kas, savukārt, veicina īslaicīgu neregistrētu darba attiecību praktizēšanu. Darba inspekcijas ieskatā viesmīlības nozarē ir nepieciešams regulāri organizēt tematiskās pārbaudes, lai veicinātu darba devēju un darba ņēmēju izpratni un līdz ar to arī normatīvo aktu prasību ievērošanu. 2025. gadā arī ir plānota tematiskā pārbaude darba tiesībās viesmīlības nozarē.

Saistībā ar to, ka Latvijā arvien vairāk tiek nodarbināti ārvalstnieki un trešo valstu pilsoņi, Darba inspekcijai nepieciešams turpināt attīstīt pārbaudes metodes, pievēršot uzmanību jaunām nodarbinātības formām. Darba inspekcijas prakse rāda, ka viena no efektīvākajām neregistrētās nodarbinātības apkarošanas pieejām ir ciešāka un mērķtiecīgāka sadarbība starp dažādām valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī citu ES valstu kompetentajām iestādēm, kas ietver gan informācijas apmaiņu, gan kopīgu pārbaudu veikšanu uzņēmumos. Darba inspekcija 2024. gadā turpināja ļoti veiksmīgo sadarbību ar Valsts robežsardzi (VRS) - kopā veiktas 67 pārbaudes saistībā ar neregistrēto nodarbinātību, kurās konstatēta 51 neregistrēti nodarbināta persona. Divas reizes gadā

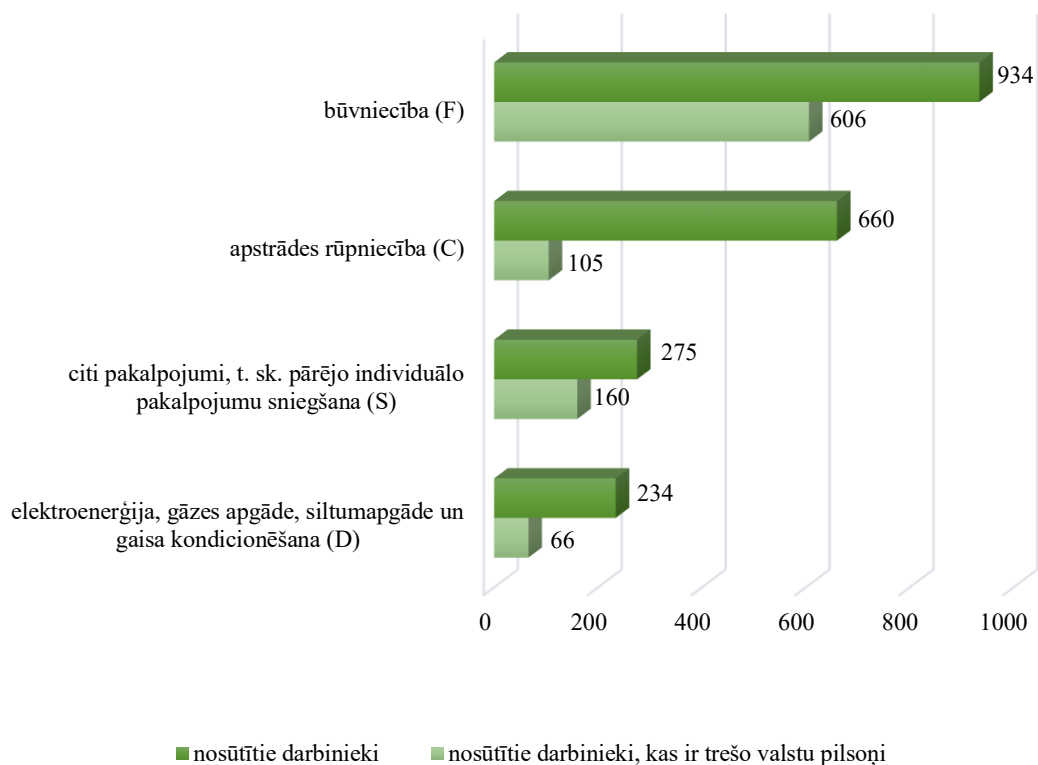
tiek organizēta tikšanās Darba inspekcijas un VRS pārstāvjiem, kuru laikā tiek pārrunāti darba rezultāti un jaunākas tendences, kā arī izskatīti priekšlikumi sadarbības uzlabošanai.

Darba inspekcija arī 2024. gadā turpināja līdzdarboties Eiropas un nacionālā līmeņa pasākumos neregistrētās nodarbinātības samazināšanas jomā, lai pilnveidotu prasmes un zināšanas un gūtu starptautisku pieredzi.

Lielu ieguldījumu neregistrētās nodarbinātības samazināšanas jomā sniedz Eiropas Darba iestāde (ELA). ELA pamatuzdevums ir palīdzēt uzlabot sadarbību starp ES dalībvalstīm, sniegt atbalstu pārrobežu sadarbībai neregistrētās nodarbinātības un darbinieku nosūtīšanas jautājumos, kā arī koordinēt kopīgas pārbaudes saistībā ar darbaspēka pārrobežu mobilitāti. Darba inspekcija 2024. gadā aktīvi iesaistījās ELA organizētajos pasākumos inspekciju kapacitātes celšanā, dažāda veida mācību semināros, pieredzes apmaiņas braucienos un pārrobežu apmācībās, galvenokārt, par pārrobežu sadarbību un nosūtīto darbinieku kontroles uzraudzības jautājumiem. Pieredzes apmaiņu braucienos laikā Darba inspekcijas pārstāvji piedalījās citu ES valstu uzņēmumu inspicēšanā ar mērķi gūt pieredzi un vērtīgas atziņas, kuras varētu izmantot ikdienas darbā. Arī Latvija uzņēma kolēģus no citām ES dalībvalstīm, lai tie varētu iepazīties ar Latvijā esošo uzņēmumu pārbaudžu kārtību.

Saskaņā ar Darba likuma 14.¹ panta otrajā daļā noteikto citas ES dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts darba devējam, kas nosūta darbinieku veikt darbu Latvijā, ir pienākums pirms darbinieka nosūtīšanas elektroniski valsts valodā par to informēt Darba inspekciju, norādot Darba likumā 14. pantā obligāti noteikto informāciju. Darba devējiem vai viņu pārstāvjiem ērti, ātri un jebkurā laikā tas ir izdarāms uz Latviju nosūtāmo darbinieku paziņošanas sistēmā (NDPS) jeb “postinga sistēmā”, kura ir pieejama no 2023. gada 17. maija, izmantojot saiti <https://posting.vdi.gov.lv/lv/>. 2024. gads bija pirmais, kad visa gada garumā darba devēji elektroniski ziņoja par nosūtītajiem darbiniekiem NDPS. Salīdzinot ar 2022. gadu, 2024. gadā paziņoto nosūtīto darbinieku skaits bija vairāk kā piecas reizes lielāks, kas, protams, izskaidrojams ar to, ka pieaug uz Latviju nosūtīto darbinieku skaits, bet arī ērtā paziņošanas sistēma veicina to, ka darba devēji izpilda savu paziņošanas pienākumu, kas Darba inspekcijai, savukārt, ļauj efektīvi un mērķtiecīgi veikt uzraudzību. NDPS izmanto arī VRS.

2024. gadā NDPS tika paziņots par 2 281 nosūtīto darbinieku (t. sk. 972 trešo valstu pilsoņi jeb 43 % no visiem nosūtītajiem darbiniekiem). Visvairāk par nosūtītajiem darbiniekiem tika paziņots būvniecības nozarē - 934 nosūtītie darbinieki jeb 41% no visiem nosūtītajiem darbiniekiem (t. sk. 606 trešo valstu pilsoņi jeb 65% no nozarē nosūtītajiem darbiniekiem) (skat. 5. grafiku).

5. grafiks: Nozares, kurās 2024. gadā NDPS visvairāk paziņots par nosūtītajiem darbiniekiem

Analizējot statistikas datus, secināms, ka nosūtīto darbinieku skaits pēdējo piecu gadu laikā ir pieaudzis vairāk kā desmit reizes, salīdzinot ar 2020. gadu, kad bija paziņoti 219 nosūtītie darbinieki.

2024. gadā Darba inspekcija organizēja tematisko pārbaudi par nosūtītajiem darbiniekiem. Tematiskās pārbaudes laikā tika veiktas 139 pārbaudes (plānots 130), kuru laikā kopumā tika aptaujāti 187 uz Latviju nosūtītie darbinieki, noskaidrojot viņu nodarbinātības nosacījumus un izskaidrojot tiesības uz drošiem un taisnīgiem darba apstākļiem.

Pārbažu laikā problēmas radīja nodarbinātā statusa noskaidrošana - vai viņš ir nosūtītais darbinieks vai komandējumā, tāpēc būtu jāveic darba devēju izglītošanas pasākumi par to, kas ir nodarbināto nosūtīšana un, kas komandējums. Tāpat tika konstatēts, ka neprecīzi tiek norādīta darbu veikšanas adrese vai arī nodarbinātie darbu paveikuši ātrāk un devušies prom. Bieži nosūtītie darbinieki spēja komunicēt tikai savā dzimtajā valodā un bija nepieciešama tulka piesaiste, kā arī astoņos gadījumos ar nosūtāmās valsts darba devēju vai tā pārstāvi nevarēja sazināties.

Nosūtīto darbinieku tiesības, kuri ir paziņoti NDPS, lielākajā skaitā gadījumu no darba devēju puses tiek ievērotas. Īpaša uzmanība tika pievērsta trešo valstu pilsoņu nodarbināšanas apstākļiem, jo viņi ir visneaizsargātākie pret darba tiesību un darba aizsardzības prasību neievērošanu no darba devēju puses. Darba inspekcija ir arī konstatējusi gadījumus, kad pārbažu laikā pēc visām pazīmēm tiek konstatēti nosūtītie darbinieki, taču darba devējs nav izpildījis savu pienākumu par tiem paziņot NDPS. Jāatzīmē, ka arī šajos gadījumos nosūtīto darbinieku tiesības lielākajā skaitā gadījumu tikušas ievērotas un tiem darba tiesību un darba aizsardzības prasību ievērošana tika nodrošināta.

1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana - tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā

Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana ir Darba inspekcijas prioritāte, kuras īstenošanas ietvaros 2024. gadā tika organizētas trīs tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā, kopā veikti 2 007 preventīvi apsekojumi³, kā arī organizēti semināri, konferences un citi sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.

Tematisko pārbažu laikā tika veiktas uzņēmumu pārbaudes ar pamatmērķi:

- ✓ uzņēmumā esošo darba apstākļu atbilstības darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām izvērtēšana;
- ✓ darba devēju faktiski paveiktā izvērtēšana drošas darba vides izveidē, īpašu uzmanību pievēršot uzņēmumiem, kuros jau ir noticis nelaimes gadījums darbā;
- ✓ darba devēju uzmanības aktualizēšana un pievēršana darba aizsardzības jautājumiem;
- ✓ arodslimību un nelaimes gadījumu darbā risku mazināšana.

Tematiskā pārbaude par nelaimes gadījumu darbā prevenciju būvniecības, lauksaimniecības un transporta uzņēmumos

2024. gadā tika organizēta SLIC rosināta tematiskā pārbaude visās ES dalībvalstīs par nelaimes gadījumu darbā prevenciju būvniecības, lauksaimniecības un transporta uzņēmumos, kuras mērķis bija informēt darba devējus par nelaimes gadījumu darbā prevenciju un darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

Tematiskās pārbaudes laikā tika veiktas 25 pārbaudes (plānots 25): sešos transporta, astoņos lauksaimniecības un 11 būvniecības uzņēmumos. Tika izdoti seši rīkojumi 13 konstatēto pārkāpumu novēršanai. Visos pārbaudītajos uzņēmumos iepriekš bija notikuši nelaimes gadījumi darbā. Pārbažu laikā Darba inspekcijas inspektori pārliecinājās, vai darba devēji pēc notikušajiem nelaimes gadījumiem bija veikuši normatīvajos aktos noteiktos pasākumus, piemēram, veikuši neplānoto instruktāžu nodarbinātajiem, pārvērtējuši darba vides riskus, informējuši nodarbinātos par veiktajiem darba aizsardzības pasākumiem u.c.

Tematiskās pārbaudes rezultāti liecina, ka darba devēji pārbaudītajos uzņēmumos bija ievērojuši normatīvajos aktos noteiktās prasības attiecībā uz darba devēja pienākumiem, kas jāveic pēc darbā notikuša nelaimes gadījuma.

Izvērtējot darba vides risku novērtējumu uzņēmumos, konstatēts, ka Latvijā darba devēji darba vides risku novērtēšanai joprojām pārsvarā izmanto Somijas piecu ballu metodi. Lai novērstu atkārtotus nelaimes gadījumus darbā, darba devēji bija veikuši atbilstošus preventīvus pasākumus, piemēram, nomainīts grīdas segums telpā, uzstādītas papildu drošības zīmes, veikta nodarbināto informēšana, u.c. Darba inspekcijas inspektori pārbažu laikā pārliecinājās, ka darba devēji ir labi informēti par veicamajām darbībām pēc notikušā nelaimes gadījuma darbā.

Tematiskā pārbaude būvniecībā

2024. gadā tika organizēta tematiskā pārbaude būvniecības nozares uzņēmumos. Tematiskās pārbaudes laikā tika veiktas 116 pārbaudes (plānots 110), izdoti 36 rīkojumi 113 pārkāpumu novēršanai, kā arī piemēroti seši administratīvie naudas sodi.

Konstatējot tiešus draudus nodarbināto drošībai un veselībai, Darba inspekcijas inspektori 5 gadījumos apturēja, bet 12 gadījumos izdeva brīdinājumu par būvdarbu apturēšanu. Biežākie pārkāpumi, par kuriem tika apturēti būvdarbi, bija saistīti ar aizsargnožogojumu neuzstādīšanu,

³ Preventīvo apsekojumu skaitā tiek iekļautas juridisku/fizisku personu preventīvas pārbaudes; apsekojumi uzņēmumos, kuros jau iepriekš ir konstatēti pārkāpumi; apsekojumi pēc darba devēja sagatavotā Akta par nelaimes gadījumu darbā izskatīšanas; apsekojumi uzņēmumos, kas iepriekš apturēti vai brīdināti par apturēšanu; apsekojumi rūpniecisko avāriju riska uzņēmumos; apsekojumi tematisko pārbažu ietvaros; apsekojumi bīstamo nozaru uzņēmumos.

nedrošām un nenokomplektētām sastatnēm, bīstamu darbu augstumā, darbiem tranšejās un būvbedrēs, kurām nebija nostiprinātas sānu malas, lai novērstu grunts nogrūvuma risku.

Tematiskajā pārbaudē tika konstatēts, ka gan paši būvlaukumi, gan tajos esošās bīstamās vietas nav norobežotas, nodarbinātie veic darbu ar neatbilstošu un nedrošu darba aprīkojumu, kā arī strādā bez nodarbināto apliecībām.

Tematiskās pārbaudes rezultāti liecina, ka situācija būvobjektos neuzlabojas, ko apliecina apturēto vai brīdināto darbu apturēšanas skaits būvobjektos, kas ir lielākais pēdējo piecu gadu laikā. Tas kopumā liecina par nepietiekami augstu darba kultūras un sociālās atbildības līmeni, jo darba devēji, cenšas ietaupīt finanšu resursus, nedomājot ne par sekām nodarbinātajiem, ne uzņēmuma reputāciju.

Tematiskā pārbaude jaunos un nekad nepārbaudītajos uzņēmumos

2024. gadā tika organizēta tematiskā pārbaude jaundibinātajos uzņēmumos un Darba inspekcijas nekad nepārbaudītajos uzņēmumos, kuras mērķis bija darba tiesiskās attiecības un darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanas pārbaude. Tematiskās pārbaudes ietvaros kopumā tika veiktas 337 pārbaudes (plānots 350) un konstatēti 191 darba tiesību un 640 darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumi, kuru novēršanai tika izdoti 147 rīkojumi un piemēroti 11 administratīvie sodi. Vairāk kā pusē pārbaudītajos tika piemērots princips “Konsultē vispirms”, jo īpaši jaunajiem uzņēmumiem, sniedzot konsultācijas un padomus, kā pilnveidot un uzturēt tiesisku un drošu darba vidi.

Analizējot konstatētos pārkāpumus var secināt, ka darba devēji nav ievērojuši normatīvo aktu prasības, jo pietrūka izpratnes un zināšanu to izpildei, piemēram, darba līgumi netiek noformēti atbilstoši Darba likuma 40. panta prasībām. Attiecībā uz darba aizsardzības normatīvo aktu ievērošanu visbiežāk tika konstatētas nepilnības saistībā ar darba vides iekšējo uzraudzību (risku novērtēšana, atkārtota vērtēšana, nodarbināto iepazīstināšana utt.), par nodarbināto instruēšanu (instruēšanas periodiskums, instruktažu reģistrēšana, instrukciju saturs, darba aizsardzības speciālista izglītība, utt.), par nodarbināto nosūtīšanu uz pirmreizējo un periodiskām veselības pārbaudēm.

1.4.3. Eiropas Sociālā fonda Plus projekta īstenošanas rezultāti

2024. gadā tika uzsākta ESF+ projekta “Valsts Darba inspekcijas veiktspējas stiprināšana un pakalpojumu modernizēšana” īstenošana. Projekta mērķis ir Darba inspekcijas institucionālās veiktspējas stiprināšana, kā arī sniegto pakalpojumu modernizācija un kvalitātes paaugstināšana, attīstot mūsdienīgas, uz informācijas tehnoloģiju risinājumiem balstītas darba metodes.

2024. gadā ESF+ projekta ietvaros īstenotās aktivitātes:

- ✓ izsludināts iepirkums Nr. LM VDI 2024/2_ESF “Valsts darba inspekcijas amatpersonu un darbinieku apmācību aktualizēšana, izstrāde un īstenošana”;
- ✓ organizētas Darba inspekcijas jaunpieņemto darbinieku A moduļa apmācības 3 grupām;
- ✓ īstenoja dalība Baltijas valstu sanāksmē, kas notika Lietuvas Valsts darba inspekcijā no 2024. gada 4. līdz 6. septembrim;
- ✓ izsludināts iepirkums Nr. LM VDI 2024/1_ESF “Trešo valstu migrācijas procesā iesaistīto institūciju sadarbības un veiktspējas stiprināšanas pasākuma organizēšana nacionālajā un pārrobežu līmenī” un noslēgts iepirkuma līgums, kā arī 2024. gada 30. - 31. oktobrī īstenots viens pasākums;
- ✓ izsludināts iepirkums Nr. LM VDI 2024/3_ESF “Komunikācijas kampaņu sabiedrības izpratnes un informētības paaugstināšanai īstenošana”;
- ✓ Darba inspekcijas mājaslapā (www.vdi.gov.lv) tika ievietoti īsie apraksti par projekta mērķi un projekta atbalstāmām darbībām.

1.5. Padotībā esošās iestādes

Darba inspekcijas padotībā nav nevienas iestādes.

2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

1. tabula: Darba inspekcijai piešķirtā valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)⁴

Nr.p.k.	finansiālie rādītāji	2023. gadā (faktiskā izpilde)	2024. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	resursi izdevumu segšanai (kopā)	5 840 440	4 524 579	4 502 981
1.1.	dotācija	5 840 440	4 445 836	4 424 238
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
1.5.	transferti	-	78 743	78 743
2.	izdevumi (kopā)	5 842 495	4 524 579	4 424 238
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 733 184	4 371 508	4 363 428
2.1.1.	kārtējie izdevumi	5 426 676	4 370 571	4 362 491
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	236 046	-	-
2.1.4.	sociāla rakstura maksājumi un kompensācijas	-	-	-
2.1.5.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	916	937	937
2.1.6.	uzturēšanas izdevumu transferti	69 546	-	-
2.2.	izdevumi kapitālajiem ieguldījumiem	109 311	153 071	60 810
3.	finansēšana	2 055	-	78 743

Darba inspekcijas pamatdarbība tika nodrošināta no valsts budžeta programmas 21.00.00 "Darba apstākļu uzlabošana" apakšprogrammas 21.01.00 "Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība" finanšu līdzekļiem, kuru kopējais izlietojums 2024. gadā bija 4 175 747 euro.

⁴ Tajā skaitā valsts budžeta apakšprogrammās 21.01.00 „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība”, 97.02.00 “Nozares centralizēto funkciju izpilde” un 63.08.00 “Eiropas Sociālā fonda Plus projektu un pasākumu īstenošana (2021. - 2027.)” paredzētais finansējums.

No valsts budžeta apakšprogrammas 97.02.00 "Nozares centralizēto funkciju izpilde" finanšu līdzekļiem 2024. gadā izmantoti 64 145 *euro* nodarbināto veselības apdrošināšanas polisēm.

No valsts budžeta apakšprogrammas 63.08.00 "Eiropas Sociālā fonda Plus projektu un pasākumu īstenošana (2021. - 2027.)" finanšu līdzekļiem 2024. gadā tika izmantoti 188 148 *euro* ESF+ projekta Nr.4.3.3.7/1/24/I/001 "Valsts darba inspekcijas veikspējas stiprināšana un pakalpojumu modernizēšana" īstenošanai.

2.2. Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju izpildes analīze

Saskaņā ar valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktajiem politikas rezultātīvajiem rādītājiem 2024. gadā bija plānots veikt 9 250 uzņēmumu pārbaudes. 2024. gadā Darba inspekcija kopā veica 10 726 uzņēmumu pārbaudes, kas ir 116 % no plānotā. Rādītāja pārpilde skaidrojama ar to, ka 2024. gadā Darba inspekcija veica ļoti lielu ārkārtas pārbažu skaitu, ko galvenokārt veidoja pārbaudes, izskatot iesniegumus (izskatīto iesniegumu skaits salīdzinājumā ar 2023. gadu ir pieaudzis par 35 %) un sagatavojot darba vietas higiēniskos raksturojumus (DVHR) (salīdzinot ar 2023. gadu, sagatavoto DVHR skaits pieaudzis par 51 %).

2024. gadā bija plānots veikt 2 900 preventīvas pārbaudes, no tām 815 pārbaudes tematisko pārbažu ietvaros. 2024. gadā tika veiktas 2 364 preventīvas pārbaudes (82 % no plānotā), no tām tematisko pārbažu ietvaros 835 pārbaudes (102 % no plānotā) (plašāk skat. 1.4.1. un 1.4.2. nodaļu). Preventīvo pārbažu skaita neizpilde ir tieši saistīta ar jau iepriekš minēto par ļoti lielo ārkārtas pārbažu skaita pieaugumu.

Saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu bija plānots veikt 1 850 pārbaudes, no kurām vismaz 25 % būtu rezultatīvas, bet atkārtoto pārbažu īpatsvars uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks, veidotu vismaz 15 %. 2024. gadā saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu tika veiktas 1 793 pārbaudes (97% no plānotā), no kurām 35 % bija rezultatīvas, bet atkārtoti tika pārbaudīti 19 % augsta neregistrētās nodarbinātības riska uzņēmumi (plašāk skat. 1.4.1. nodaļu).

2024. gadā bija plānots 5 % no visām Darba inspekcijas pārbaudēm veikt ar nolūku pārbaudīt uzņēmumus, kuros iepriekš jau bijuši konstatēti pārkāpumi darba aizsardzībā un/vai darba tiesībās, lai novērtētu, vai un kā pārkāpumi ir novērsti. 2024. gadā tika veiktas 703 pārbaudes ar iepriekš minēto nolūku, kas veidoja 6,6 % no visa Darba inspekcijas veikto pārbažu skaita.

2024. gadā bija plānots panākt, ka no Darba inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem tiek novērsti vismaz 80 %. Kopā tika novērsti 90 %. Par rīkojumā norādīto pārkāpumu novēršanu darba devēji Darba inspekcijai paziņo rakstveidā, atsūtot vēstuli. Pilnīgi visu Darba inspekcijas amatpersonu konstatēto pārkāpumu novēršanu kavē un ietekmē dažādi apstākļi, lielākoties tie ir saistīti ar finanšu līdzekļu nepietiekamību, uzņēmumu maksātnespēju vai darbības izbeigšanu vispār.

Būtiska Darba inspekcijas darbības sastāvdaļa ir sabiedrības izglītošana par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesisko attiecību jautājumiem. Valsts budžeta programmā tika plānots Darba inspekcijas organizētajos pasākumos izglītēt 2 500 interesentus. Šis rādītājs 2024. gadā bija būtiski palielināts, jo iepriekšējos gados Darba inspekcija veica monitoringu, kas liecināja, ka iepriekšējos gados plāns būtiski tika pārsniegts. 2022. gadā bija plānots izglītēt 850 interesentus, bet tika izglītoti 6 847 interesenti, savukārt 2023. gadā plānoto 950 interesentu vietā tika izglītoti 2 905 interesenti. 2024. gadā organizētajos semināros kopā tika izglītotas 3 692 personas, no tām klātienē 84 personas. 2024. gadā, tāpat kā vairākos iepriekšējos gados, informēšanas pasākumi tika organizēti, galvenokārt, attālināti, tāpēc tajos piedalījās būtiski lielāks dalībnieku skaits nekā sākotnēji plānots. Tāpat pasākumu organizēšanā tika ņemta vērā jau iepriekšējos gados novērotā tendence saistībā ar interesentu paradumiem - potenciālie dalībnieki labprātāk izvēlas informēšanas pasākumos piedalīties attālināti, nevis klātienē (plašāk skat. 4.1. nodaļu).

2024. gadā tika īstenota ES sabiedrības informēšanas kampaņa (Kampaņa) “Drošs un veselībai nekaitīgs darbs digitālajā laikmetā” (plašāk skat. 2.3. nodaļu).

2024. gadā saskaņā ar valsts budžeta programmā noteiktajiem rezultātīvajiem rādītājiem tika plānoti 250 publicitātes pasākumi par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem. 2024. gadā plašsaziņas līdzekļiem tika sniegta informācija 1 194 dažāda veida un formāta publikācijās un sižetos (preses relīzes, iniciēti materiāli un sižeti, kā arī publikācijas, kas sagatavotas vai pārpublicētas, balstoties uz Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv vai Darba inspekcijas uzturētajā mājaslapā www.stradavesels.lv, kā arī Darba inspekcijas sociālajos tīklos atrodamo informāciju u.c.). Rezultatīvā rādītāja pārpilde skaidrojama ar lielu sabiedrības interesi par valsts valodas prasmes nepieciešamību darbā un nepamatotu svešvalodu prasību darba sludinājumos.

2.3. Eiropas informatīvā kampaņa

2023. gada rudenī Latvijā tika atklāta Kampaņa “Drošs un veselībai nekaitīgs darbs digitālajā laikmetā”, bet kampaņas pasākumi, lielākoties, tika organizēti 2024. gadā, un to īstenošana turpināsies arī 2025. gadā. 2024. gadā Kampaņas galvenais pasākums bija labas prakses balvas konkurss “Zelta ķivere”, kas tika organizēts jau 20. reizi. Labas prakses balvas konkursa mērķis 2024. gadā bija uzskatāmi parādīt veidu, kā darba devējam ieviest inovatīvus un efektīvus pasākumus, lai novērstu darba vides riskus, kas saistīti ar digitālo tehnoloģiju izmantošanu darba vietā (t.sk. digitālo tehnoloģiju ieviešanu, lai novērstu darba vides riskus). Lai skaidrotu, kādus piemērus meklēs žūrijas komisija, 2024. gada aprīlī tika organizēts vebinārs “Zelta ķivere. Trīs klikšķi līdz uzvarai”.

Konferences “Darba vides digitalizācija: rūpējoties par sevi un citiem” laikā labas prakses balvas “Zelta ķivere” tika pasniegtas uzņēmumam SIA “Stora Enso Packaging” un SIA “YIT LATVIJA”. SIA “Stora Enso Packaging” kā balvas ieguvējs lielo uzņēmumu kategorijā balvu saņēma par digitālo rīku un mākslīgā intelekta izmantošanu darba vides un kultūras uzlabošanai un risku izpratnes attīstībai, savukārt, SIA “YIT LATVIJA” kā balvas ieguvējs mazo uzņēmumu kategorijā balvu saņēma par digitālu risinājumu izmantošanu darba aizsardzības uzraudzībā būvobjektos. Abi piemēri ir sagatavoti un iesniegti Aģentūrai, lai pārstāvētu Latviju Eiropas labas prakses balvas konkursā.

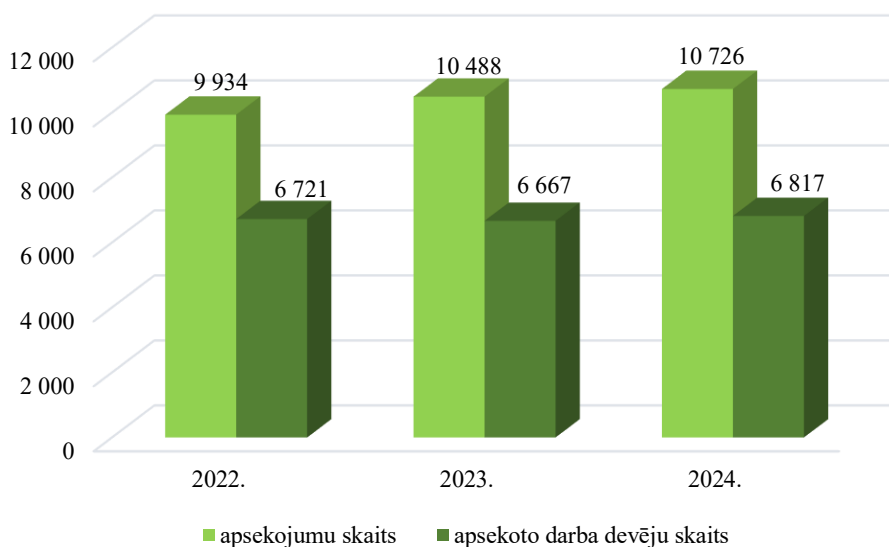
2024. gadā Latvijā kampaņas „Drošs un veselībai nekaitīgs darbs digitālajā laikmetā” ietvaros tika organizēts arī tiešsaistes vebinārs “Platformu darbs: Iespējas un izaicinājumi Latvijā”. Gan minēto vebināru, gan konferences “Darba vides digitalizācija: rūpējoties par sevi un citiem” ieraksti ir pieejami Darba inspekcijas *YouTube* kanālā un *Facebook* kontā.

2.4. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi

2.4.1. Darba devēju pārbaudes

Galvenā metode, ko Darba inspekcija izmanto, uzraugot un kontrolējot darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu, ir darba devēju (t.i. gan juridisko, gan fizisko personu) pārbaude. Darba inspekcijas amatpersonu mērķis, pārbaudot darba devēju (gan apsekojot, gan veicot dokumentu pārbaudi) ir apzināt faktisko situāciju darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā, novērtēt tās atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un panākt, lai darba devēji faktiski nodibinātas darba tiesiskās attiecības sakārtotu arī dokumentāri atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un gan darba devēji, gan nodarbinātie godprātīgi pildītu pienākumus un izmantotu savas tiesības, kā arī, lai darba vietās tiktu izveidota un uzturēta nodarbināto veselībai droša un nekaitīga darba vide. Nepilnību vai pārkāpumu konstatēšanas gadījumā tiek pieņemts lēmums par efektīvāko rīcības veidu, lai panāktu darba vides sakārtošanu, nodrošinot nodarbināto veselībai un dzīvībai nekaitīgus darba apstākļus.

2024. gadā Darba inspekcijas amatpersonas veica 10 726 pārbaudes pie 6 817 darba devējiem (skat. 6. grafiku).

6. grafiks: Pārbauzu un pārbaudīto darba devēju skaita dinamika (2022. - 2024.)

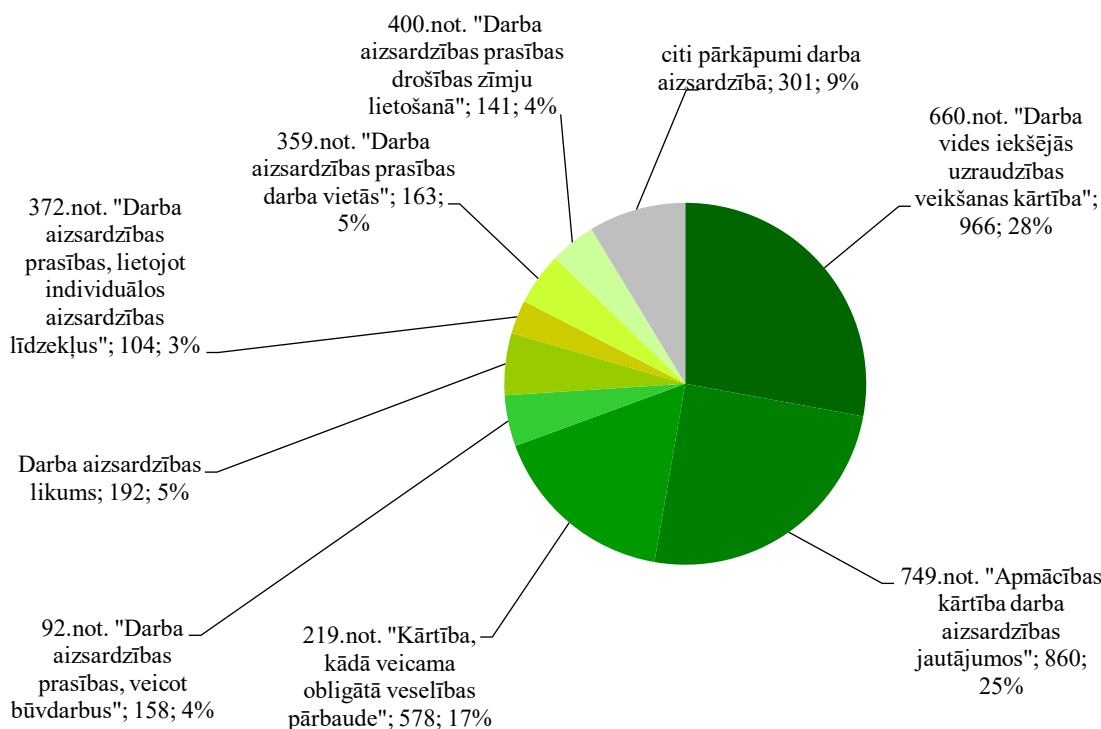
Darba inspekcijas amatpersonas 2024. gadā konstatēja 5 964 pārkāpumus, no tiem:

- ✓ 3 463 - darba aizsardzības normatīvo aktu prasību pārkāpumi;
- ✓ 2 168 - darba tiesību normatīvo aktu prasību pārkāpumi;
- ✓ 333 - Valsts darba inspekcijas likuma pārkāpumi.

Darba inspekcijas veikto pārbauzu laikā joprojām daudz tika piemērots princips “Konsultē vispirms”, tomēr praksē arvien biežāk tiek konstatētas situācijas, kad tā piemērošana nav ne produktīva, ne lietderīga, ne vispār iespējama. 2024. gadā pieauga to gadījumu skaits, kuros “konsultē vispirms” principu piemērot nebija iespējams konstatēto pārkāpumu apjoma un smaguma dēļ.

Darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi veido 58 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2024. gadā konstatētajiem pārkāpumiem. Normatīvos aktus darba aizsardzības jomā, kuru prasību pārkāpumi 2024. gadā konstatēti visbiežāk, skat. 7. grafikā.

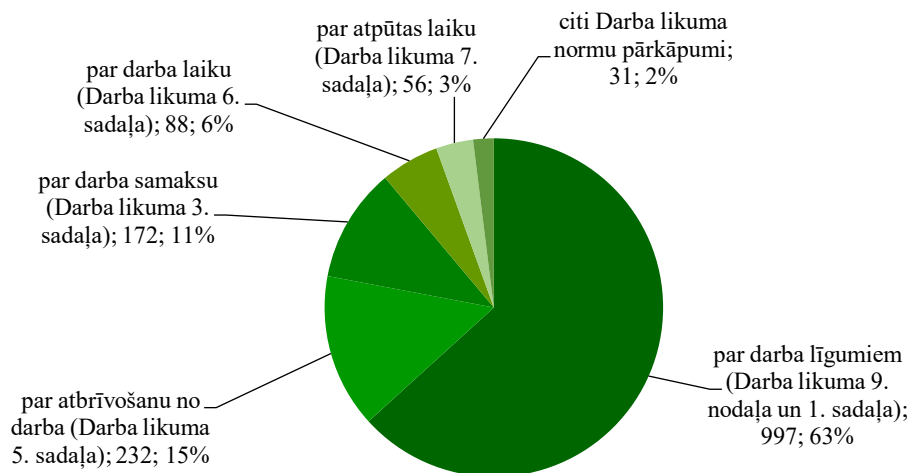

7. grafiks: Normatīvie akti darba aizsardzības jomā, kuru prasību pārkāpumi 2024. gadā konstatēti visbiežāk

2024. gadā, tāpat kā iepriekš, visbiežāk pārkāptās normatīvo aktu prasības darba aizsardzībā nav mainījušās:

- ✓ Ministru kabineta (MK) 02.10.2007. noteikumi Nr.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība” - nav novērtēti visi konkrētā uzņēmuma darba vidē pastāvošie riska faktori, darba vides riski nav pārvērtēti vismaz reizi gadā, nav sagatavots darba aizsardzības pasākumu plāns, nodarbinātie nav informēti par darba vidē esošajiem riska faktoriem un to mazināšanas/novēršanas pasākumiem u.c.;
- ✓ MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos” - nav veikta nodarbināto instruēšana darba aizsardzībā (ievadapmācība, sākotnējā instruktāža, atkārtotā instruktāža u.c.); nav ievērots periodiskums atkārtotām instruktāžām; instruēšana nav veikta pēc būtības, bet formāli - nodarbinātais tikai parakstījis instruktāžu reģistrācijas žurnālā; instrukcijas nav aktualizētas un ir saturiski nepilnīgas (tajās nav iekļauti visi pastāvošie darba vides riska faktori, individuālo aizsardzība līdzekļu lietošanas nosacījumi u.c.); nepietiekamās un/vai nepilnīgās apmācības dēļ nodarbinātie arī nezina, kā strādāt droši savā darbavietā un pareizi rīkoties problēmsituācijās vai ārkārtas gadījumos;
- ✓ MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude” - nodarbinātie netiek nosūtīti uz pirmreizējo obligāto veselības pārbaudi (OVP) un periodiskajām OVP.

Darba tiesības regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi veido 36 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2024. gadā konstatētajiem pārkāpumiem. Savukārt, 73 % no konstatētajiem darba tiesību pārkāpumiem veido Darba likuma normu pārkāpumi (skat. 8. grafiku).

8. grafiks: Darba likuma normas, kuru pārkāpumi 2024. gadā konstatēti visbiežāk

2024. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, darba devēji visbiežāk nav ievērojuši Darba likuma 40. panta prasības, kuru pārkāpumi veido 40 % no visiem darba tiesisko attiecību pārkāpumiem. Konstatētie pārkāpumi saistīti ar darba līguma nenoslēgšanu rakstveidā pirms darba uzsākšanas, kā arī tā saturu - tajā netiek ietverta visa informācija, kas ir norādīta Darba likuma 40. panta otrajā daļā, piemēram, nav norādīts nolīgtais dienas vai nedēļas darba laiks, darba samaksas apmērs un izmaksas laiks, ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums, darbinieka amats u.c. Minētos pārkāpumus darba devēji pieļauj ar vēlmi manipulēt ar nodarbināto darba laiku un tā uzskaiti. Būtisku Darba likuma normu pārkāpumu daļu (15 %) veido pārkāpumi, kas ir saistīti ar nodarbinātā atbrīvošanu no darba.

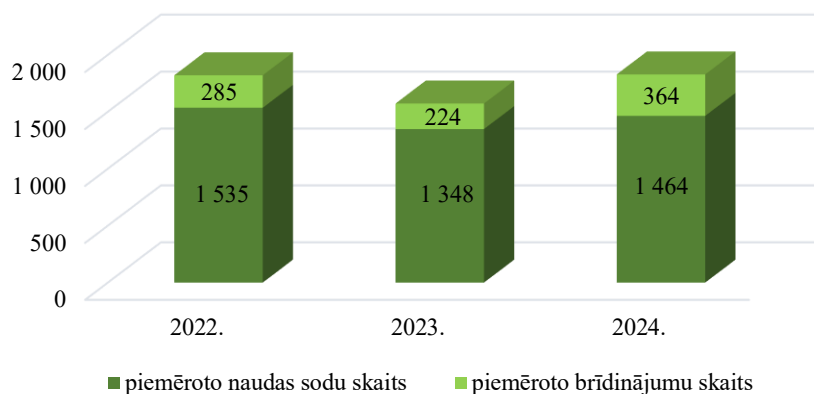
Darba inspekcijas amatpersonas 2024. gadā darba devējiem izsniedza 1 236 rīkojumus ar norādi konkrētā termiņā novērst konstatētos pārkāpumus (skat. 9. grafiku).

9. grafiks: Izsniegto rīkojumu skaita dinamika (2022. - 2024.)

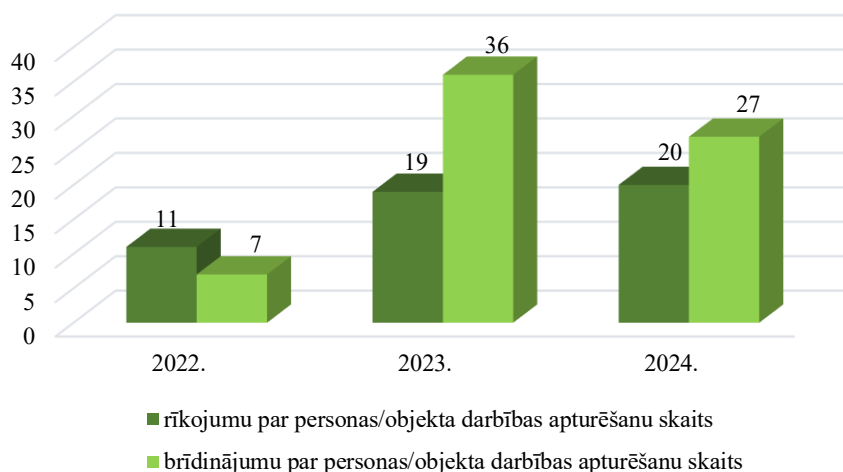
Darba inspekcijas izdotajā rīkojumā ir norādīts konkrēts pārkāpums, kas jānovērš, un tā izpildes termiņš. Rīkojuma izpilde neuzliek darba devējam papildu finansiālo, administratīvo vai cita veida slogu, jo būtībā paredz tikai minimālo darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības prasību izpildes nodrošināšanu, lai uzņēmums savā darbībā nepārkāptu normatīvo aktu prasības.

Ievērojot samērības principu starp administratīvo nodarījumu, tā sekām un piemērotā soda lielumu, Darba inspekcijas amatpersonas 2024. gadā par darba tiesisko attiecību, darba aizsardzības normatīvo aktu un Valsts darba inspekcijas likuma pārkāpumiem darba devējiem piemēroja 1 828 administratīvos sodus (skat. 10. grafiku). Piemēroto naudas sodu summa - 610 250 euro.

10. grafiks: Piemēroto administratīvo sodu struktūras un skaita dinamika (2022. - 2024.)

Konstatējot pārkāpumus, kas rada tiešus draudus nodarbināto veselībai un dzīvībai, Darba inspekcijas amatpersonas 2024. gadā izdeva 27 brīdinājumus un 20 rīkojumus par personas/objekta darbības apturēšanu (skat. 11. grafiku).

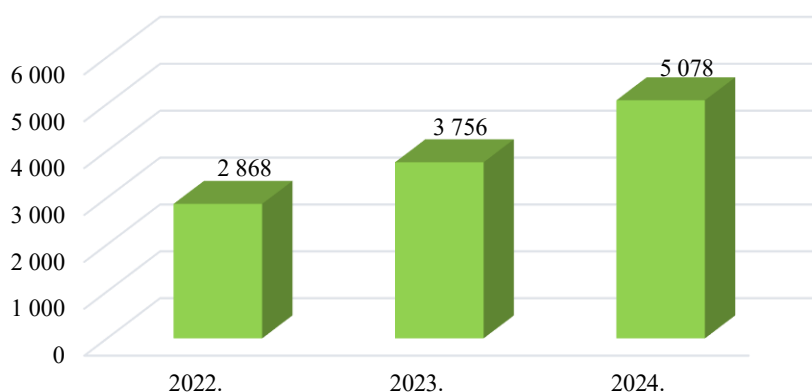
11. grafiks: Rīkojumu par personas/objekta darbības apturēšanu skaita un brīdinājumu par apturēšanu skaita dinamika (2022. - 2024.)

No 47 rīkojumiem/brīdinājumiem par personas/objekta darbības apturēšanu 35 tika izdoti saistībā ar nedrošu darbu augstumā, t. sk. uz nedrošām vai nepilnīgi uzbūvētām sastatnēm, nedrošu darbu uz jumta, nenorobežotām atverēm grīdā, par darbu augstumā bez pretkritiena sistēmām u.c., 6 - par darbu tranšejā, kurai nav nostiprinātas sānu malas, 3 - par zāģa neatbilstošu aprīkojumu, t.sk. neaprikošanu ar atbilstošām drošības zīmēm, 2 - par nenorobežotu būvlaukumu un tajā neatbilstoši novietotu darba tehniku, 1 - par individuālo aizsardzības līdzekļu nelietošanu būvobjektā ekskavatora tuvumā.

2.4.2. Iesniegumu izskatīšana

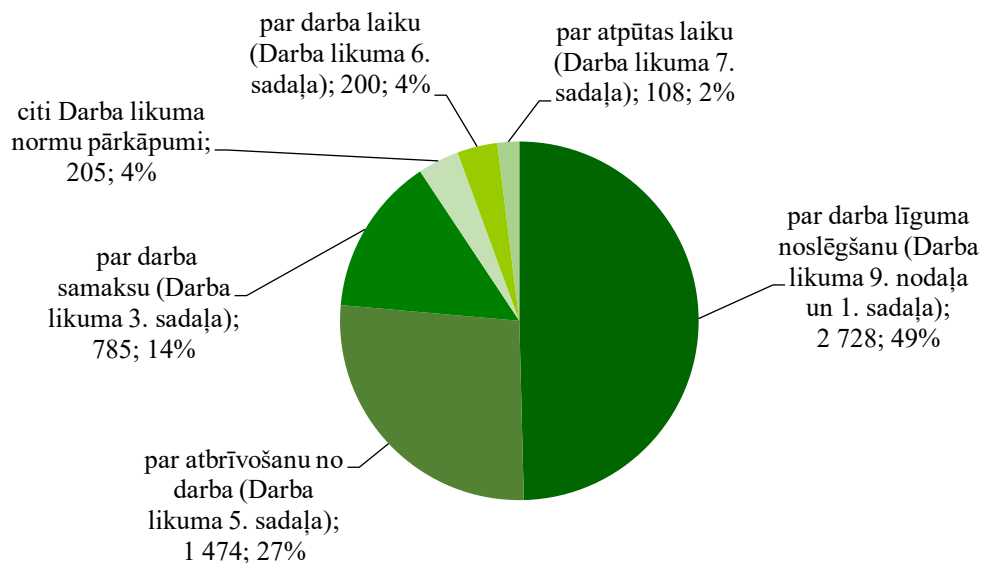
Darba inspekcijas amatpersonas 2024. gadā Iesniegumu likumā noteiktajā kārtībā izskatīja 5 078 fizisko un juridisko personu iesniegumus, kuros bija norādīti 6 003 iespējamie pārkāpumi, no tiem darba tiesību jomā - 5 589 pārkāpumi (93,1 %), darba aizsardzības jomā - 400 (6,7 %), citi - 14 (0,2 %). 2024. gadā izskatīto iesniegumu skaits, salīdzinot ar 2023. gadu, ir pieaudzis par 35 % (skat. 12. grafiku). Jau trešo gadu Ukrainā notiekošais karš Latvijā pamatoti ir raisījis trauksmes un apdraudējuma sajūtu, tāpēc arī likumsakarīgi ir aktualizējies jautājums par latviešu valodas kā valsts valodas stiprināšanu, t. sk. darba vidē, līdz ar to iesniegumu skaits saistībā ar

darba devēju publicētajiem darba sludinājumiem, kuros, iespējams, nepamatoti norādīta nepieciešamība zināt kādu svešvalodu, ir vairāk kā desmitkārtšojies (2022. - 72; 2023. - 536; 2024. - 1 221). Minēto iesniegumu izskatīšanas laikā Darba inspekcija veica ļoti lielu skaidrošanas darbu, izmantojot principu “Konsultē vispirms”. Lielākā daļa darba devēju pārkāpumu novērsa pārbaudes laikā, jo bija to pieļāvuši, nepievēršot īpašu uzmanību attiecīgajām ailēm par vēlamajām svešvalodu zināšanām sludinājumu portālos, atzīmējot tās nepamatoti, taču gadījumos, kad darba devēja pārkāpums bija nozīmīgs tika piemērots administratīvais sods vai rīkojums. 2024. gadā Darba inspekcija par darba sludinājumos nepamatoti norādītu nepieciešamību zināt kādu svešvalodu piemēroja 45 administratīvos sodus un izdeva 10 rīkojumus.

12. grafiks: Izskatīto iesniegumu skaita dinamika (2022. - 2024.)

No visiem iesniegumos norādītajiem iespējamajiem pārkāpumiem 5 500 jeb 92 % bija saistīti ar Darba likuma normām (skat. 13. grafiku).

13. grafiks: Darba likuma sadaļas, kurās iekļauto normu iespējamie pārkāpumi norādīti 2024. gadā izskatītajos iesniegumos

Visvairāk iesniegumos norādītie iespējamie pārkāpumi bija saistīti ar darba tiesisko attiecību nodibināšanu, t. sk. par darba sludinājumu saturu, kuros, iespējams, nepamatoti norādīta nepieciešamība zināt kādu svešvalodu (Darba likuma 9. nodaļa un 1. sadaļa), no tiem:

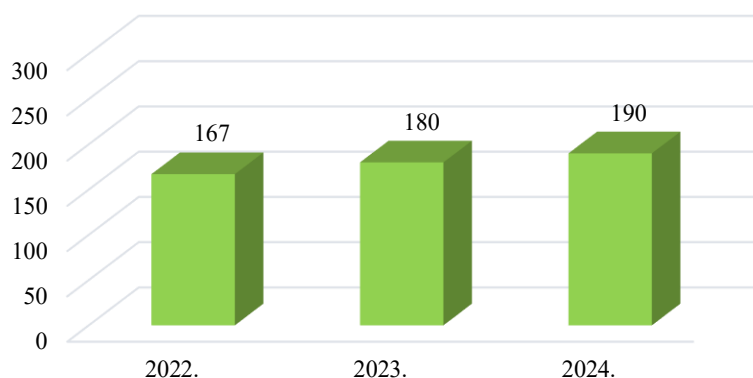
- ✓ 45 % par darba sludinājumu saturu, kuros, iespējams, nepamatoti norādīta nepieciešamība zināt kādu svešvalodu;

- ✓ 28 % par darba līguma noslēgšanas formu (Darba likuma 40. pants), kur lielāko daļu sastāda iespējami pārkāpumi par darba līguma nenoslēgšanu rakstveidā pirms darba uzsākšanas.

Vairāk kā piekto daļu no iesniegumos norādītajiem iespējamiem pārkāpumiem veidoja pārkāpumi, kas saistīti ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu (Darba likuma 5. sadaļa), no tiem 79% par darbiniekam pienākošos naudas summu izmaksu (Darba likuma 128. pants).

Iesniegumu izskatīšanas rezultātā tika konstatēti 989 darba tiesību un 691 darba aizsardzības normu pārkāpumi. Darba devējiem tika izsniegti 263 rīkojumi ar norādījumu novērst konstatētos pārkāpumus un 19 brīdinājumi par administratīvo aktu piespiedu izpildi, kā arī piemēroti 937 administratīvie sodi.

2024. gadā Darba inspekcijā kopā tika saņemti 190 apstrīdēšanas iesniegumi un sūdzības administratīvajās un administratīvo pārkāpumu lietās (skat. 14. grafiku).

14. grafiks: Darba inspekcijā saņemto apstrīdēšanas iesniegumu un sūdzību administratīvo pārkāpumu lietās skaita dinamika (2022. - 2024.)

Apstrīdēšanas iesniegumu un sūdzību administratīvo pārkāpumu lietās skaita īpatsvars attiecībā pret kopējo Darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās skaitu joprojām bija neliels. 2024. gadā tas veidoja 2,1 %.

2024. gadā tika izskatīti 180 apstrīdēšanas iesniegumi un sūdzības (t.sk. tādi, kas saņemti 2023. gadā, bet par kuriem lēmumi pieņemti 2024. gadā; skat. 2. tabulu).

2. tabula: Statistiskā informācija par 2024. gadā Darba inspekcijā izskatītajiem apstrīdēšanas iesniegumiem un sūdzībām

	skaitis kopā	lēmumi par sodu	administratīvie akti	akti par nelaimes gadījumu darbā	faktiskā rīcība (t.sk. atbildes uz iesniegumiem)
Darba inspekcijā izskatītās sūdzības un pieņemtie lēmumi	180	123	9	19	29
<i>no tiem:</i>					
atstāts negrozīts	86	65	3	1	17
pilnībā atcelts	38	36	2	-	-
atstāts bez izskatīšanas / bez virzības / uzskatīts par neiesniegtu / atsaukts	4	2	1	-	1
atteikts izskatīt / atteikts atjaunot termiņu	3	2	1	-	-
grozīts	39	18	1	16	4
daļā nodots atkārtotai izskatīšanai	2	-	-	-	2
pilnībā nodots atkārtotai izskatīšanai	8	-	1	2	5
atcelts daļā	-	-	-	-	-

No 2024. gadā izskatītajām administratīvajām un administratīvā pārkāpuma lietām (šajā skaitā netiek iekļauti tie lēmumi, ar kuriem iesniegumi vai sūdzības atstāti bez virzības, uzskatīti par neiesniegtiem vai atsaukti, un lietas, kurās atteikts izskatīt sūdzību un atjaunot pārsūdzēšanas termiņu) 50 % gadījumu pārsūdzētie amatpersonu lēmumi, izdotie administratīvie akti un sniegtās atbildes ir atstāti spēkā, 28 % gadījumu - kādā daļā grozīti, atcelti vai nodoti atkārtotai izskatīšanai, savukārt, atcelti (t.sk. faktiskā rīcība atzīta par neatbilstošu normatīvajiem aktiem) 22 % lēmumu.

2024. gadā Darba inspekcijā, izskatot apstrīdēšanas iesniegumus un sūdzības, visvairāk lēmumu (68 %) pieņemti administratīvā pārkāpuma lietās, no tiem negrozīti atstāti 53 % lēmumi, bet 22 % lēmumi par administratīvā soda uzlikšanu ir atcelti.

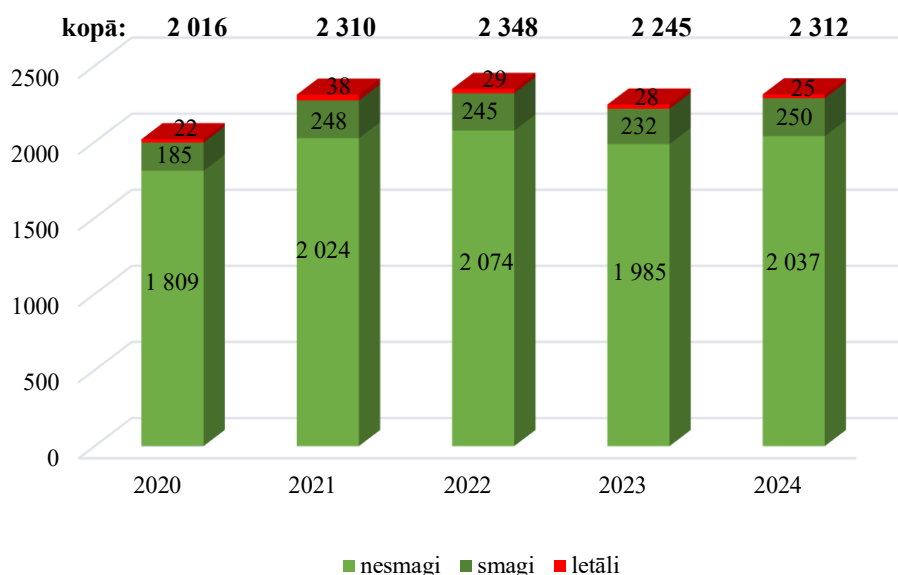
2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu, nav būtisku izmaiņu negrozīto, atcelto un grozīto lēmumu īpatsvarā.

2024. gadā pabeigtas 22 tiesvedības (procesi, kuros tiesas nolēmums ir stājies spēkā un nav pārsūdzams), no tām 20 gadījumos jeb 91 % Darba inspekcijas lēmums, kas pieņemts, izskatot apstrīdēšanas iesniegumu vai sūdzību, ir atstāts negrozīts, bet divos gadījumos atcelts.

2.4.3. 2024. gadā darbā notikušo nelaimes gadījumu analīze⁵

Saskaņā ar Darba inspekcijas rīcībā esošajiem datiem 2024. gadā Latvijā kopā nelaimes gadījumos darbā cieta 2 312 nodarbinātie, tajā skaitā 250 nodarbinātie guva smagus veselības traucējumus un 25 nodarbinātie gāja bojā (*skat. 15. grafiku*).

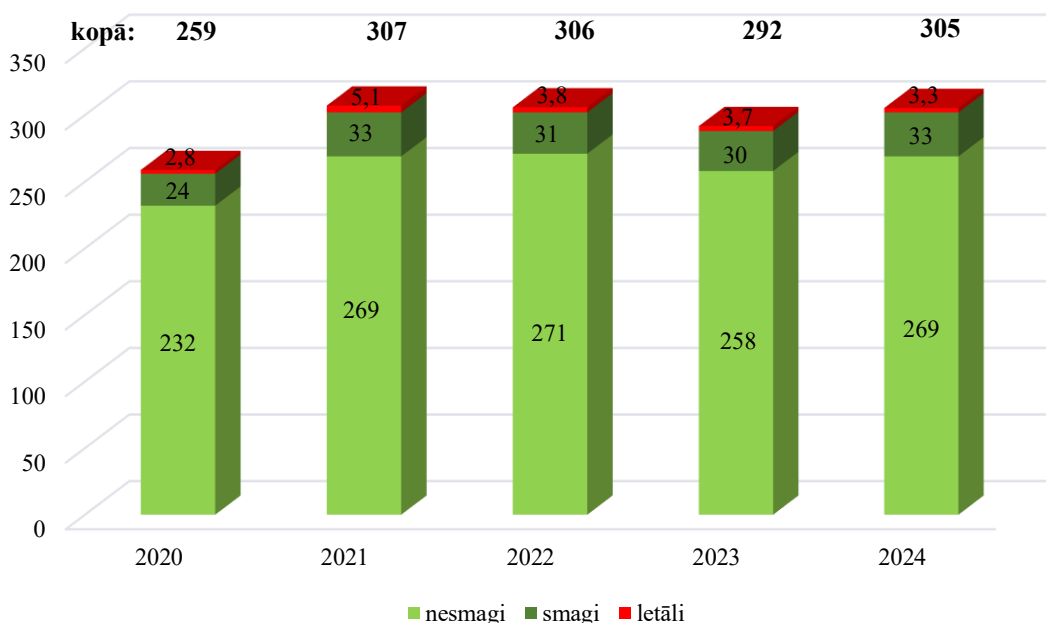
⁵ Statistiskā informācija par 2024. gadā darbā notikušajiem nelaimes gadījumiem apkopota 1. pielikumā.

15. grafiks: Nelaiemes gadījumos darbā cietušo skaita dinamika (2020. - 2024.)

Salīdzinot ar 2023. gadu, 2024. gadā nelaiemes gadījumos darbā kopējais cietušo skaits ir pieaudzis par 3 %, smagi cietušo skaits ir pieaudzis par 8 %, savukārt, nelaiemes gadījumos darbā bojāgājušo skaits ir samazinājies par 11 %.

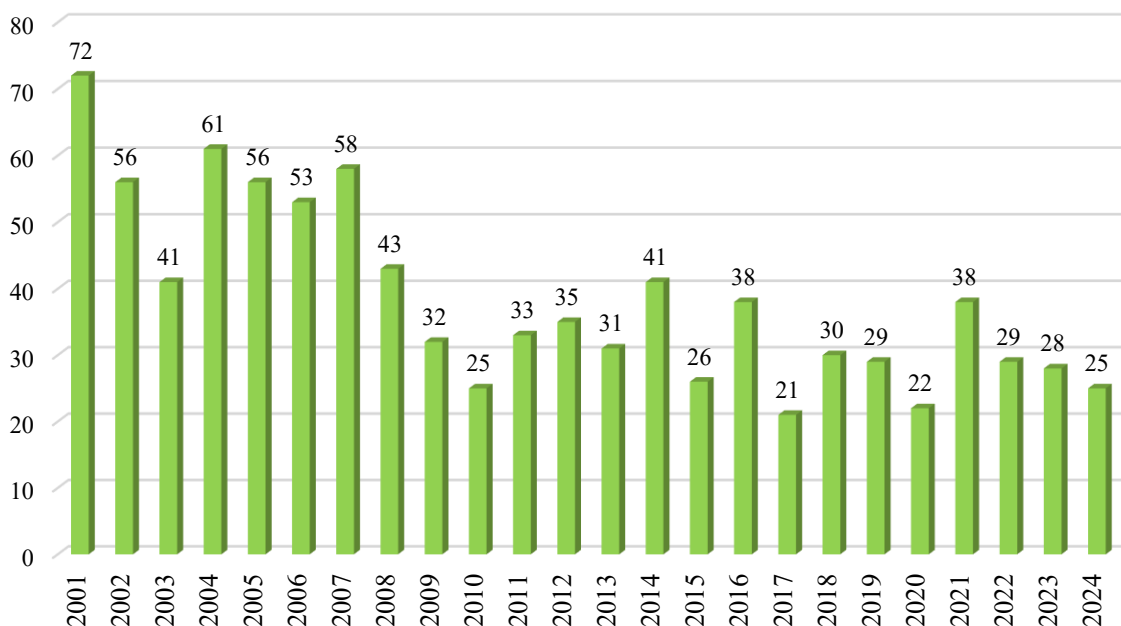
Analizējot datus par nelaiemes gadījumos darbā cietušo skaitu uz 100 000 nodarbinātajiem, likumsakarīgi konstatējams, ka, 2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu, kopējais cietušo skaits ir pieaudzis par 4 %, smagi cietušo skaits pieaudzis par 10 %, savukārt, bojā gājušo skaits samazinājies par 11 % (skat. 16. grafiku).

16. grafiks: Nelaiemes gadījumos darbā cietušo skaita uz 100 000 nodarbinātajiem dinamika (2020. - 2024.)

Apkopojot un analizējot Darba inspekcijas rīcībā esošos datus no 2001. gada, ir redzams, ka letālo darbā notikušo nelaiemes gadījumu skaits ir samazinājies gandrīz trīskārši (skat. 17. grafiku) un 2024. gadā ir trešais zemākais pēdējo 24 gadu laikā. Darba inspekcijas ieskatā bojāgājušo skaita samazinājuma tendencē būtisku ieguldījumu devuši arī Darba inspekcijas mērķtiecīgi veiktie pasākumi darba aizsardzības jomā - gan preventīvas pārbaudes, gan ikgadējās tematiskās

pārbaudes, kuru ietvaros īpaša uzmanība tikusi pievērsta konkrētu darba aizsardzības jautājumu aktualizēšanai un risināšanai, arī aktīvi konsultējot darba devējus. Tas kopumā ir veicinājis lielāku izpratni par darba vides apstākļu uzlabošanas nozīmīgumu uzņēmumos, līdz ar to darba devēji ir pievērsuši lielāku uzmanību nodarbināto drošībai, kas sekmējis atbilstošu preventīvu pasākumu realizēšanu darba vidē, tādejādi novēršot iespējamo nelaimes gadījumu notikšanu.

17. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā bojā gājušo skaita dinamika (2001. - 2024.)

2024. gadā visbiežāk letālie nelaimes gadījumi darbā notikuši transporta un uzglabāšanas nozarē, būvniecībā, lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē, kā arī apstrādes rūpniecībā. Minētajās nozarēs notika 72 % (jeb 18) no visiem 2024. gadā notikušajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā.

Transporta un uzglabāšanas nozarē bojāgājušo skaits 2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu, ir samazinājies par 46 % (2024. - 7; 2023. - 13). Galvenie cēloņi transporta un uzglabāšanas nozarē notikušajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā bija saistīti ar ceļu satiksmes noteikumu neievērošanu (71 %), trūkumiem darba vadībā, tajā skaitā, nepietiekošu kontroli pār veicamo darbu izpildi, kā arī darba drošības instrukciju neievērošanu no darbinieku puses.

Būvniecībā bojāgājušo skaits 2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu, ir samazinājies par 43 % (2024. - 4; 2023. - 7). Galvenie cēloņi būvniecībā notikušajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā bija saistīti gan ar darbinieku nedrošu un nepārdomātu rīcību (darba drošības noteikumu vai instrukciju neievērošanu; nepieļautu darba metožu lietošanu), gan trūkumiem darbu vadībā no darba devēju puses (nepietiekošu nodarbināto instruēšanu un apmācību drošu darba paņēmieni izmantošanā).

Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē bojāgājušo skaits 2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu, ir četrkārtšojies (2024. - 4; 2023 - 1). Galvenie cēloņi lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē notikušajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā bija saistīti ar darba drošības instrukciju neievērošanu, neapmierinošu darbinieku instruēšanu un apmācību, kā arī ceļu satiksmes noteikumu neievērošanu.

Apstrādes rūpniecībā, salīdzinot ar 2023. gadu, bojāgājušo skaits ir palicis nemainīgs (2024. - 3; 2023 - 3). Letālo nelaimes gadījumu darbā cēloņi bija saistīti ar trūkumiem darba vadībā, kā arī nepietiekošu kontroli, tajā skaitā neapmierinošu darbinieku instruēšanu un apmācību.

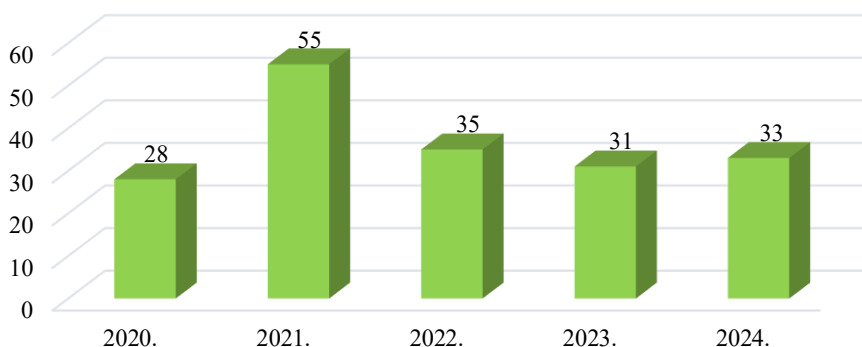
2024. gada letālo nelaimes gadījumu darbā statistikas dati liecina, ka visbiežāk konstatētā cēloņu grupa - 39 % gadījumu - bija saistīta ar darba organizāciju un tās trūkumiem, kas ir darba devēja atbildības joma - nepietiekama darbu vadība un kontrole, neapmierinoša darbinieku

instruēšana un apmācība, kas ir būtisks priekšnoteikums nelaimes gadījumu novēršanai. Otra lielākā cēloņu grupa - 26 % gadījumu - bija ceļu satiksmes noteikumu neievērošana, kas ir grūti prognozējama un līdz ar to arī grūti novēršama.

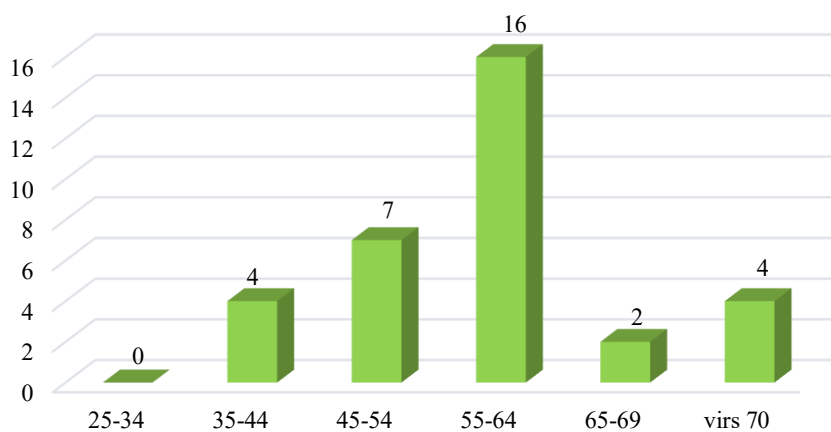
Analizējot letālo nelaimes gadījumu darbā statistikas datus, secināms, ka 2024. gadā bojāgājušo nodarbināto vidējais vecums bija 52 gadi un vidējais darba stāžs - 3 gadi. 80 % bojāgājušo bija vīrieši (skat. 1. pielikumu).

2024. gadā Darba inspekcija izmeklēja 42 letālus nelaimes gadījumus darbā, kas nebija saistīti ar darba vides riska faktoru iedarbību, no tiem 33 (79 %) bija, t.s., dabīgās nāves gadījumi⁶ (skat. 18. grafiku). Savukārt, 9 gadījumos nodarbinātie gājuši bojā pēc darba laika beigām vai atpūtas pārtraukuma laikā, vai nāve iestājusies alkoholisko, narkotisko, psihotropo vai citu kaitīgu vielu lietošanas rezultātā.

18. grafiks: Dabīgās nāves darbavietā gadījumu skaita dinamika (2020. - 2024.)

2024. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, dabīgā nāvē darba vietā miruši nodarbinātie vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem (skat. 19. grafiku).

19. grafiks: 2024. gadā dabīgā nāvē darbavietā mirušo skaits pēc vecuma grupas (gados)

2024. gadā visvairāk dabīgās nāves gadījumu darbavietās reģistrēti: apstrādes rūpniecības nozarē (9 jeb 27 %), būvniecībā (5 jeb 15 %), transporta un uzglabāšanas nozarē (3 jeb 9 %),

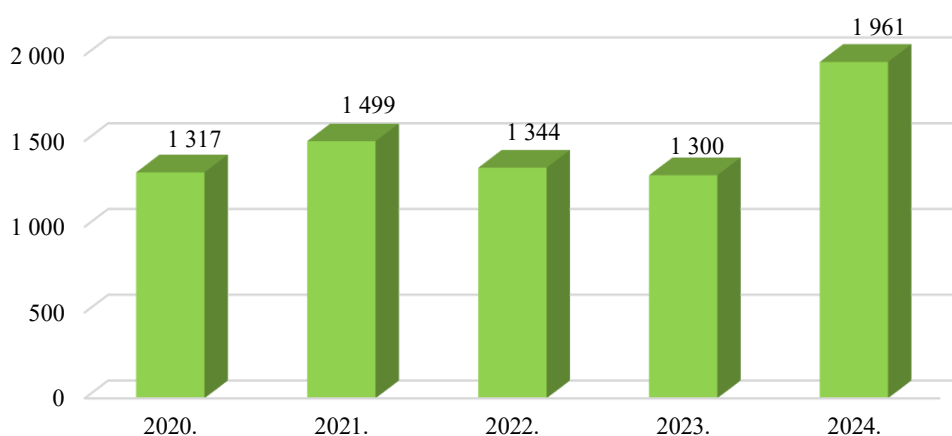
⁶ Nodarbinātajam iestājusies dabīgā nāve darbavietā, un Darba inspekcija sagatavojusi aktu par nelaimes gadījumu darbā atbilstoši MK 25.08.2009. noteikumu Nr.950 „Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” 35.² punktam, kurā noteikts, ka Darba inspekcija, ņemot vērā Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisijas arodslimībās sniegto atzinumu, izvērtē nelaimes gadījuma cēloņus un secina, ka cietušā nāves cēlonis darba vietā nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

tirdzniecībā (3 jeb 9 %), administratīvo un apkalpojošo dienestu darbības nozarē (3 jeb 9 %) un operāciju ar nekustamo īpašumu nozarē (3 jeb 9 %).

2024. gadā 40 % no darbavietā dabīgā nāvē mirušajiem nebija veikta obligātā veselības pārbaude (OVP). Darba inspekcijas ieskatā OVP veikšanai ir būtiska nozīme, jo tās laikā, veicot izmeklējumus pie arodārsta un citiem speciālistiem, ir iespējams savlaicīgi konstatēt iepriekš nepamanītas veselības problēmas, tādējādi mazinot potenciālos dabīgās nāves darbavietā riskus.

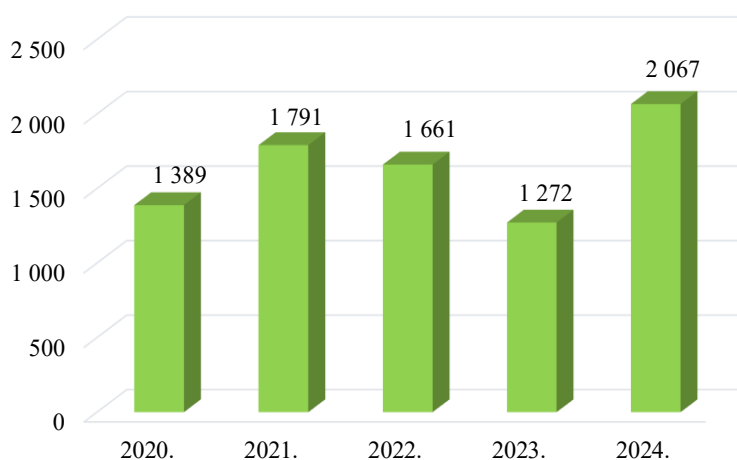
2.4.4. 2024. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un pirmreizēji apstiprināto arodslimību analīze⁷

Darba inspekcija piedalās arodslimību gadījumu izmeklēšanā, sagatavojot darba vietas higiēniskos raksturojumus (DVHR). 2024. gadā, pamatojoties uz arodslimību ārstu pieprasījumiem, Darba inspekcijas amatpersonas sagatavoja 1 961 DVHR. 2024. gadā sagatavoto DVHR skaits, salīdzinot ar 2023. gadu, ir pieaudzis vairāk kā par pusi jeb par 51 % (skat. 20. grafiku).

20. grafiks: Sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu skaita dinamika (2020. - 2024.)

Pēc Darba inspekcijas rīcībā esošajiem datiem 2024. gadā pirmreizēji apstiprināti 2 067 arodslimnieki. Salīdzinot ar 2023. gadu, 2024. gadā pirmreizējo arodslimnieku skaits ir pieaudzis par 63 % (skat. 21. grafiku).

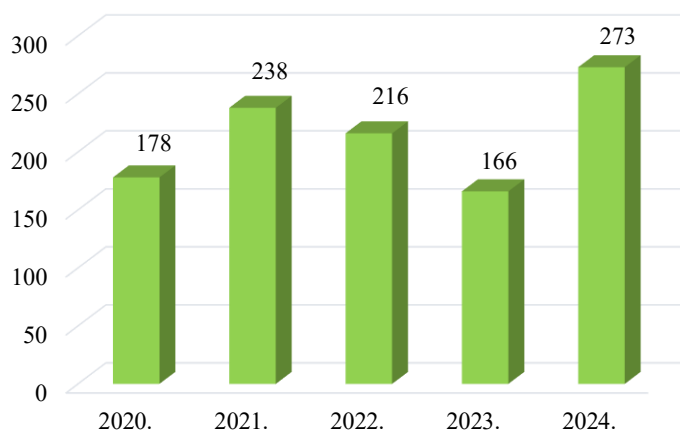

21. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits (2020. - 2024.)

⁷ Statistiskā informācija par 2024. gadā pirmreizēji atzītajiem arodslimniekiem apkopota pielikumā.

Saskaņā ar PSKUS ARMC sniegto informāciju pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita būtiskais pieaugums varētu būt skaidrojams ar to, ka paši nodarbinātie, apzinoties veselības problēmas, kas iespējams radušās darba apstākļu dēļ, aktīvāk vērsās pie ārstiem, lai veiktu veselības pārbaudes, kā arī uzlabojumi medicīnisko pakalpojumu un izmeklējumu pieejamībā. Izmeklējumu pieejamība ļāva ātrāk noteikt diagnozi un arodslimnieku statusu.

2024. gadā, salīdzinot ar 2023. gadu, pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits uz 100 000 nodarbinātajiem arī ir pieaudzis par 64 % (skat. 22. grafiku).

22. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita dinamika uz 100 000 strādājošiem (2020. - 2024.)

2024. gadā visbiežāk pirmreizējie arodslimnieki tika apstiprināti apstrādes rūpniecībā (18 %), transporta un uzglabāšanas nozarē (15 %), tirdzniecībā (13 %), kā arī veselības un sociālās aprūpes nozarē (13 %). Minētajās nozarēs apstiprināts 59 % no kopējā pirmreizējo arodslimnieku skaita (skat. 1. pielikumu). Apstrādes rūpniecības nozarē visbiežāk pirmreizēji arodslimība apstiprināta pārtikas produktu ražošanas un kokapstrādes apakšnozarēs, savukārt transporta un uzglabāšanas nozarē sauszemes un cauruļvadu transporta apakšnozarē.

2024. gadā pirmreizējie arodslimnieki visbiežāk konstatēti šādās profesijās:

- ✓ iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri - 21 % no visiem pirmreizējiem arodslimniekiem, piemēram, dažādu transportlīdzekļu vadītāji, dažādu iekārtu operatori u.c.;
- ✓ pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki - 16 % no visiem pirmreizējiem arodslimniekiem, piemēram, pārdevēji, kasieri, aprūpētāji, frizieri, administratori u.c.;
- ✓ kvalificēti strādnieki un amatnieki - 15 % no visiem pirmreizējiem arodslimniekiem, piemēram, šuvēji, konditori, elektromontieri, elektriķi, atslēdznieki, metinātāji u.c.

Darba inspekcijas rīcībā esošie dati liecina, ka 2024. gadā visbiežāk (66 %) diagnosticētā arodslimība bija nervu sistēmas slimība - karpālā kanāla sindroms (ko izraisa nerva saspiešana plaukstas pamatnē). Otra lielākā diagnosticēto arodslimību grupa ir skeleta - muskuļu sistēmas slimības, galvenokārt muguras un mugurkaula slimības (34 %). Minētās slimības liecina, ka darbinieki ilgstoši bijuši pakļauti biomehānisko riska faktoru iedarbībai (piespiedu poza, vienvēidīgas, monotonas kustības, fiziskas pārslodzes, piemēram, smagumu celšana u.c.).

2024. gadā vislielākais pirmreizēji apstiprināto arodslimību gadījumu skaits saglabājas divās vecuma grupās - nodarbinātajiem vecumā no 45 līdz 54 gadiem konstatēti jauni 765 (jeb 37 %) arodslimību gadījumi, kā arī nodarbinātajiem vecumā no 55 līdz 64 gadiem – 1 069 (jeb 52 %) jauni arodslimību gadījumi.

Pirmreizējā arodslimnieka vidējais vecums 2024. gadā bija 54 gadi, bet kopējais darba stāžs - 30 gadi un vidējais darba stāžs kaitīgo faktoru ietekmē - 28 gadi.

2024. gadā, izvērtējot nodarbināto veselības stāvokli, arodslimību ārstu komisija secinājusi, ka arodslimības nodarbinātie, galvenokārt, ieguvuši, ilgstoši strādājot, biomehānisko faktoru ietekmē. No visiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimības gadījumiem biomehānisko riska faktoru ietekme konstatēta 99 %. Galvenie biomehāniskie faktori ir darbs piespiedu pozā, dažādu smagumu pārvietošana, darbs, kurā pielietotas nepareizas vai vienveidīgas kustības, fiziskā pārslodze u.c. Tādējādi galvenie un biežākie arodslimību ārstu ieteikumi darba devējiem darbinieka darba apstākļu uzlabošanai vai darba vides riska faktoru mazināšanai arī palika nemainīgi: samazināt slodzi statistiskajās pozās; samazināt slodzi darbā ar biežām, atkārtotām, vienveidīgām kustībām; nodrošināt pareizu darba vietas un aprīkojuma ergonomiku.

2.4.5. Valsts darba inspekcijas dalība Eiropas Savienības informācijas sistēmās

SLIC ir izveidojusi zināšanu apmaiņas vietni (*Knowledge Sharing Site - KSS*) zināšanu apmaiņas sistēmas (*Communication and Information Resource Centre for Administrations, Businesses and Citizens - CIRCABC*) interneta aplikācijā, lai ES dalībvalstis kopīgi varētu risināt praktiskās problēmas, kas saistītas ar ES direktīvu darba drošībā un veselības aizsardzībā prasību ieviešanu, kā arī dalītos ar labās prakses piemēriem.

2024. gadā CIRCABC - KSS tika ievietoti 38 jautājumi no 17 ES valstīm; četri jautājumi no SLIC darba grupām; 17 darbā notikušu nelaimes gadījumu apraksti. Darbā notikušo nelaimes gadījumu apraksti dod iespēju mācīties no citu valstu pieredzes, ņemt to vērā un integrēt preventīvajā darbā. Darba inspekcija sniedza atbildes uz 32 jautājumiem, kas aptvēra plašu tēmu loku attiecībā uz ES direktīvu prasībām un ES valstu praksi šo prasību ieviešanā - darba aizsardzības koordinatori (izglītība un apmācība); dronu izmantošana darba inspekcijas darbā; dažādu ķīmisko vielu izmantošana darbā, darbs ar veselībai bīstamām vielām; nodarbināto veselības uzraudzības sistēmas, arodslimību gadījumi un kompensācijas sistēmas, arodslimību ārstu darbs darba inspekcijā; nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas kārtība un bīstamo situāciju paziņošana; darba inspekcijas darbības vērtēšanas rādītāji, darba drošības un veselības uzraudzības birojos, jauniešu darbs un apmācība darba aizsardzības jautājumos; kompensācija par virsstundu darbu; iebiedēšana/terorizēšana darbā u.c.

Darba inspekcija ir arī viena no Latvijas kompetentajām iestādēm, kas izmanto Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (*Internal Market Information System - IMI*). IMI ir droša elektroniska sistēma, kas atvieglo informācijas apmaiņu starp ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kuras ir iesaistītas ES tiesību aktu praktiskajā īstenošanā, un palīdz pildīt pārrobežu administratīvās sadarbības pienākumus daudzās vienotā tirgus politikas jomās, piemēram, saistībā ar nosūtītajiem darbiniekiem.

2024. gadā Darba inspekcija IMI saņēma 64 informācijas pieprasījumus, no tiem:

- ✓ 39 par darbinieku norīkošanu no Latvijas uz citām ES dalībvalstīm;
- ✓ 11 lūgumus nosūtīt dokumentus pakalpojuma sniedzējam (darba devējam);
- ✓ 3 saistībā ar uzņēmējdarbību;
- ✓ 3 lēmuma par sodu paziņošanu;
- ✓ 7 par naudas sodu piedziņu;
- ✓ 1 Ceļu transporta uzņēmējdarbības veikšanas nosacījumu moduli.

Savukārt, Darba inspekcija 2024. gadā IMI nosūtīja 12 pieprasījumus par darbinieku norīkošanu uz Latviju no citām ES dalībvalstīm.

Autopārvadājumu likuma 52.⁷ panta trešajā daļā noteikts, ja Latvijā reģistrēts pārvadātājs Autopārvadājumu likuma norādītajā termiņā un kārtībā nav iesniedzis ES dalībvalsts pieprasītos dokumentus, Darba inspekcija nosūta šim pārvadātājam prasījumu iesniegt tos attiecīgās valsts kompetentajai institūcijai 25 darbdienu laikā no savstarpējas palīdzības pieprasījuma, izmantojot IMI sistēmu. 2024.gadā Darba inspekcija ir saņēmusi un izpildījusi 8 savstarpējas palīdzības pieprasījumus.

2.4.6. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana

Saskaņā ar Valsts darba inspekcijas likumu viens no Darba inspekcijas uzdevumiem ir sniegt bezmaksas konsultācijas par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

2024. gadā Darba inspekcija sniedza 31 505 konsultācijas (26 988 telefonkonsultācijas; 560 klātienē konsultācijas; 3 957 konsultācijas e-pastā un sociālajos tīklos), no kurām 12 334 konsultācijas tika sniegtas darba devējiem, 17 923 darba ņēmējiem un 1 248 - citiem interesentiem.

Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv virtuālais asistents Zintis 2024. gadā sniedzis 1 929 konsultācijas, bet sociālajos tīklos sniegtas 1 638 konsultācijas - *Twitter* (279) un *Facebook* (1 359). 2024. gadā sociālajos tīklos sniegto konsultāciju skaits, salīdzinot ar 2023. gadu, pieaudzis par 35 %, kas, galvenokārt, saistīts ar sabiedrības interesi par darba sludinājumu saturu un nepieciešamo pamatojumu tajos izvirzītajām prasībām zināt svešvalodas.

Sociālie dialogi 2024. gadā netika organizēti.

2.4.7. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība

Saskaņā ar Ķīmisko vielu likumu un MK 01.03.2016. noteikumiem Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" Darba inspekcijas amatpersonas savas kompetences ietvaros 2024. gadā piedalījās rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu apsekošanā un dokumentu (drošības pārskatu, rūpnieciskās avārijas novēršanas programmu) izvērtēšanā. Saskaņā ar Valsts vides dienesta Attīstības un uzraudzības departamenta apstiprināto 2024. gada Inspekcijas programmu tika veiktas 43 pārbaudes (plānotas - 43). Pārbaūžu laikā tika konstatēti 60 darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumi (skat. 3. tabulu), kuru novēršanai tika izsniegti 17 rīkojumi.

3. tabula: 2024. gadā rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu pārbaudēs konstatētie pārkāpumi

normatīvais akts	pārkāpumu skaits
MK 03.09.2002. noteikumi Nr.400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"	11
MK 28.04.2009. noteikumi Nr.359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"	11
MK 29.09.2008. noteikumi Nr.803 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās"	11
MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"	6
MK 15.05.2007. noteikumi Nr.325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"	5
MK 10.08.2010. noteikumi Nr.749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"	3
MK 10.03.2009. noteikumi Nr.219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"	2
MK 09.12.2002. noteikumi Nr.526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu"	2
MK 20.08.2002. noteikumi Nr.372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"	2
citi	7
kopā	60

2.4.8. Streiku norises uzraudzība

2024. gadā Darba inspekcijā neviens streiks netika pieteikts.

2.4.9. Pakalpojumu vides pilnveide

Pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17. panta pirmo daļu un MK 2017. gada 4. jūlija noteikumu Nr. 399 "Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība" 5. punktu, kā arī saskaņā ar MK 2024. gada 4. jūnija rīkojumu Nr. 444 "Par Pakalpojumu vides pilnveides plānu 2024. - 2027. gadam", Darba inspekcijā 2024. gadā tika uzsākta pakalpojumu pilnveide - izveidota pakalpojumu pārvaldības politikas īstenošanas komanda (pakalpojumu vadītāji un pakalpojumu kopuma vadītājs), aktualizēts un apstiprināts iestādes pakalpojumu saraksts, kurā definēti pieci pakalpojumi:

1. konsultāciju (t. sk. uzziņu) par darba tiesisko attiecību un / vai darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām sniegšana;
2. atļaujas izsniegšana (turpmākam virsstundu darbam un bērna nodarbināšanai kultūras, mākslas, sporta un reklāmas pasākumos);
3. informācijas, kas ir Darba inspekcijas rīcībā, sniegšana;
4. datu publicēšana atvērto datu portālā;
5. informācijas par neregistrēto nodarbinātību sniegšana VID un Nodarbinātības valsts aģentūrai.

Visi pakalpojumu pārvaldības politikas īstenošanas komandas dalībnieki piedalījās Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas organizētajās pakalpojumu pilnveides apmācībās.

2024. gadā atbilstoši Pakalpojumu vides pilnveides plānam 2024. - 2027. gadam tika novērtēta Darba inspekcijas pakalpojumu kopuma un atsevišķu pakalpojumu atbilstība (dažu pakalpojumu novērtēšana tika pabeigta 2025. gada sākumā) un izveidots pilnveides plāns gan katram pakalpojumam, gan pakalpojumu kopumam. Informācija par definētajiem Darba inspekcijas pakalpojumiem publicēta mājaslapā www.vdi.gov.lv un Valsts informācijas resursu, sistēmu un sadarbības informācijas sistēmā (VIRSISS).

2.5. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai

2.5.1. Iekšējā kontrole

Darba inspekcija, lai veicinātu uz integrētu riska pārvaldību balstītu vadības sistēmu, kas nodrošina savlaicīgu risku identifikāciju, analīzi un nepieciešamo risku mazināšanas pasākumu noteikšanu uztur un aktualizē risku reģistru.

Darba inspekcijas risku reģistrā ir iekļautas:

- ✓ desmit organizatoriskās sistēmas;
- ✓ vairāki desmiti organizatorisko sistēmu darbības virzieni, kas detalizēti raksturo Darba inspekcijas pamatdarbības un atbalsta funkcijas;
- ✓ vairāk kā 250 identificētie riska faktori.

Darba inspekcijas risku reģistrā iekļautās informācijas atjaunošana vai papildināšana tiek veikta regulāri, iekļaujot tajā jaunus riskus, kā arī aktualizējot risku mazināšanas pasākumu uzraudzību.

2024. gadā tika veiktas 189 incidentālās (konkrētu gadījumu) pēcpārbaudes par Darba inspekcijas amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem administratīvo pārkāpumu un administratīvajās lietās, kā arī disciplinārlietās un dienesta pārbaudēs. Incidentālā pārbaude tiek veikta gadījumos, kad pirmšķietami saskatāmi trūkumi - procesuālo vai materiālo tiesību normu pārkāpumi. 89 no veiktajām incidentālajām pārbaudēm amatpersonas pieņemtajā lēmumā vai veiktajā rīcībā

pārbaudes netika konstatēti, 46 pārbaudēs konstatēti būtiski, bet 54 pārbaudēs - mazāk būtiski vai nebūtiski trūkumi.

2024. gadā Darba inspekcijā tika veiktas trīs iekšējās kontroles pārbaudes:

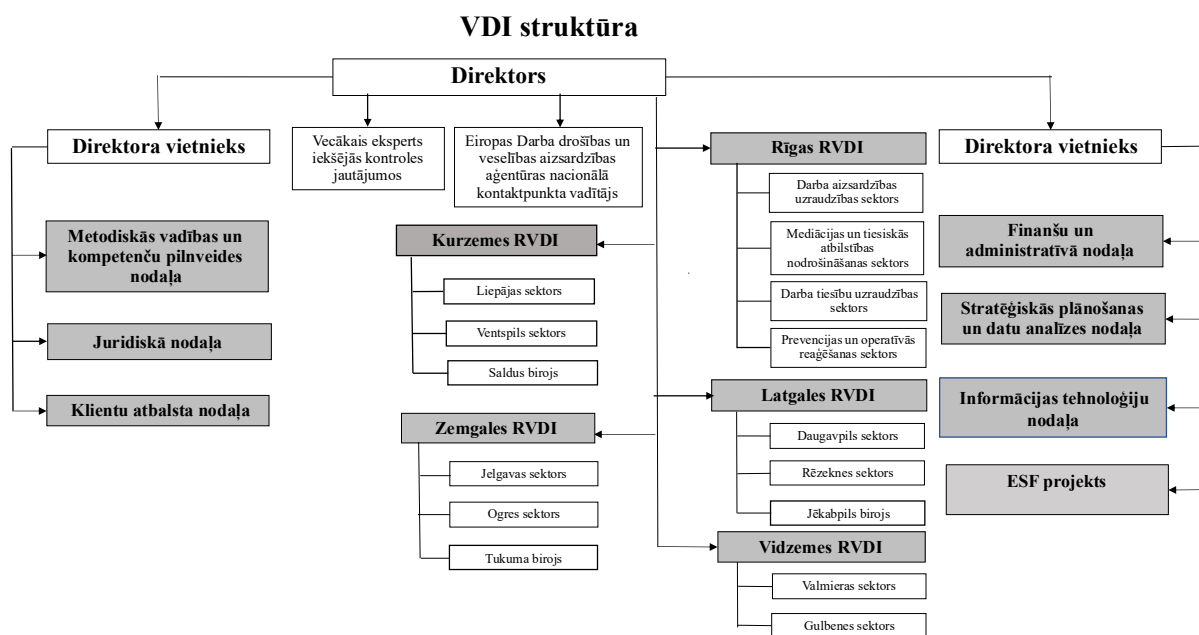
- ✓ visās reģionālajās Valsts darba inspekcijās (RVDI) tika veikta inspektoru darba kvalitātes pārbaude ar mērķi pārliecināties, ka inspektori ar dažādu darba pieredzi veic uzņēmumu pārbaudes profesionāli, ievēro Darba inspekcijas iekšējos noteikumus "Uzraudzībai un kontrolei pakļauto personu un objektu pārbaudes veikšanas kārtība", veicot plānotas pārbaudes būvniecībā ar mērķi konstatēt neregistrēto nodarbinātību;
- ✓ pārbaude par iesniegumu izskatīšanas kvalitāti, kuras rezultātā visas RVDI tika iepazīstinātas ar ieteikumiem darba kvalitātes uzlabošanai;
- ✓ pārbaude par Darba inspekcijas direktora pieņemto lēmumu izpildi lietās, kurās RVDI ir uzdoti papildu uzdevumi.

2024. gadā tika uzsākta pārbaude par nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas kvalitāti, kura saskaņā ar darba plānu tiks turpināta 2025. gadā.

2024. gadā nodrošināta Darba inspekcijas amatpersonu apmācība interešu konflikta un pretkorupcijas jomā Valsts administrācijas skolas organizētajos mācībuursos, kā arī divas reizes gadā visas Darba inspekcijas amatpersonas Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja mājaslapā izpildīja testu par interešu konflikta novēršanas jautājumiem.

2.5.2. Strukturālās reformas

Darba inspekcijas struktūru veido Darba inspekcijas pārvalde un piecas RVDI (skat. 1. attēlu). 2024. gadā Darba inspekcijas struktūrā izmaiņas netika veiktas.

1. attēls: Darba inspekcijas struktūra 2024. gadā

3. Personāls

3.1. Informācija par personālu

2024. gadā Darba inspekcijā bija 191 amata vieta, kas kopā veidoja 185,6 amata slodzes. Faktiskais vidējais nodarbināto skaits - 159,5, t. sk. 127 ierēdņi. Darba inspekcijas personāla mainības līmenis 2024. gadā bija 25 %, un tas, salīdzinot ar 2023. gadu, ir pieaudzis par 1,3 %.

Darba inspekcijā nodarbināto vidējais vecums ir 46 gadi (skat. 4. tabulu).

4. tabula: 2024. gadā Darba inspekcijā strādājošo darbinieku un ierēdņu skaita sadalījums pēc vecuma

vecuma grupa	strādājošo skaits
līdz 20 gadiem	0
20 - 29 gadi	8
30 - 39 gadi	43
40 - 49 gadi	47
50 - 59 gadi	45
60 - 63 gadi	10
64 gadi un vairāk	7

Darba inspekcijā 71 % nodarbināto ir sievietes.

Darba inspekcijā strādā augsti izglītots un pieredzējis personāls - 97 % nodarbināto ir augstākā izglītība. Darba inspekcijā 50 % darbinieku strādā vairāk kā piecus gadus, kas ļauj nodrošināt zināšanu un labās prakses pārmantošanu.

3.2. Nodarbināto apmācība

Nodarbināto apmācība ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē gan Darba inspekcijas darbības un sniegto pakalpojumu kvalitāti un efektivitāti kopumā, gan nodarbināto individuālo profesionālo izaugsmi. Darba inspekcija organizē apmācības gan jaunpieņemtajām amatpersonām, gan jau pieredzējušiem inspektoriem.

2024. gadā tika organizētas jaunpieņemto amatpersonu A moduļa 1. nedēļas (darba tiesības), 2. nedēļas (administratīvais un administratīvais pārkāpuma process) un 3. nedēļas (darba aizsardzība) apmācības, kuru laikā apmācītas 15 personas.

Apmācības bērnu tiesību aizsardzībā organizētas 76 amatpersonām. Sadarbībā ar CERT.LV ekspertiem tika organizētas ikgadējās mācības visiem Darba inspekcijas nodarbinātajiem par informācijas tehnoloģiju drošību un kibernetikas drošību.

2024. gadā Darba inspekcija organizēja iekšējās mācības inspektoriem par darbā notikušu nelaimes gadījumu cēloņu noteikšanas metodēm, par jautājumu uzdošanas prasmju uzlabošanu nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas procesā, kā arī par specifiskiem darba tiesību un darba aizsardzības jautājumiem.

2024. gadā Valsts administrācijas skolas piedāvātajās mācību programmās mācījās 64 Darba inspekcijā nodarbinātie apgūstot mācības - “Kā atpazīt korupciju? Korupcijas tipoloģijas un pazīmes publiskajos iepirkumos”, “Amatu savienošanas ierobežojumi, to nozīme korupcijas risku mazināšanā”, “Krāpšanas identificēšana projektu dzīves ciklā un rīcība interešu konflikta gadījumā”, “Mākslīgā intelekta metodes ikdienas darbam un radošumam” u.c.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

Nozīmīgs Darba inspekcijas darbības virziens ir sabiedrības informēšana. 2024. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados lielākā daļa pasākumu notika tiešsaistē. Kopumā semināru un konferenču laikā 2024. gadā tika izglītotas 3 692 personas (2023. – 2 905; 2022. - 6 847; 2021. - 7 214).

Lai efektīvāk un ātrāk tiktu informēta sabiedrība, Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv regulāri tika aktualizēta skaidrojumu sadaļa, gan aktualizējot esošos skaidrojumus, gan papildinot ar jauniem skaidrojumiem par dažādiem sabiedrībā aktuāliem darba tiesību jautājumiem.

2024. gadā Darba inspekcijas uzturētā mājaslapa www.stradavesels.lv tika papildināta ar dažādiem informatīvi skaidrojošajiem materiāliem, kā arī tika izveidots viens jauns zināšanu pārbaudes rīka "Lineāls" tests par darba vides laboratorisko mērījumu veikšanu. Kopumā 33 "Lineāla" testi bija lietoti 43 141 reizes, no kurām 53 % atbildes bija pareizas. Savukārt, risku spēlē "Atpazīsti bīstamību" kopumā bija pieejami 172 attēli. Risku spēli kopā bija spēlējuši 148 094 interesanti, no attēlos redzamajām bīstamajām un nedrošajām situācijām pareizi atrodot 69 %.

Darba inspekcijas izveidotās darbā notikušo nelaimes gadījumu kartes mājaslapā www.vdi.gov.lv tika papildinātas ar informāciju par 2024. gadā reģistrētajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā, t.sk. aktualizētas arī nozaru kartes (<https://www.vdi.gov.lv/lv/nelaimes-gadijumu-karte>). Kartes kopumā bija apskatījuši un ar darbā notikušo nelaimes gadījumu aprakstiem iepazīnušies 196 041 interesenti.

2024. gadā Darba inspekcija turpināja uzturēt un ievietot aktuālo informāciju:

- ✓ mājaslapā www.vdi.gov.lv;
- ✓ Darba inspekcijas *Facebook* profilā, kuram bija 22 798 sekotāji (2023. - 22 176);
- ✓ X kontā @darbainspekcija, kuram bija 2 711 sekotāji un 9 748 ieraksti (2023. - 2 646 sekotāji un 9 230 ieraksti);
- ✓ X kontā @darbaizsardziba, kuram bija 1 173 sekotāji un vairāk par 13 700 ierakstiem (2023. - 1 183 sekotāji un 13 500 ieraksti);
- ✓ Darba inspekcijas *Youtube* kanālā;

Tāpat Darba inspekcijas amatpersonas kā lektori piedalījās tiešsaistes semināros, konferencēs un citās aktivitātēs, kuras organizēja valsts un pašvaldību iestādes, nevalstiskās organizācijas un/vai sociālie partneri, un kuras bija vērstas uz sabiedrības informēšanu par Darba inspekcijas kompetencē esošajiem jautājumiem:

- ✓ "Misija Nulle" forumos par aktuāliem darba vides jautājumiem;
- ✓ pasākumā "Par aktuālajiem problēmjautājumiem Ukrainas Civiliedzīvotāju nodarbināšanā";
- ✓ Nodarbinātības valsts aģentūras projektā "Prasmju pilnveide pieaugušajiem", kura ietvaros tiešsaistes semināros bezdarbnieki tiek informēti par darba aizsardzības un darba tiesību normatīvo aktu prasībām un sniegtas atbildes uz viņu uzdotajiem jautājumiem;
- ✓ uzsākta sadarbība ar Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcu nelaimes gadījumu slēpšanas mazināšanā - slimnīcas uzgaidāmās telpas tablo tiek rādīta informācija par to, cik svarīgi cietušajam ir izstāstīt ārstam patiesību par darbā gūtas traumas apstākļiem, nevis to censties slēpt, kā arī informācija par sociālajām garantijām cietušajam, ja nelaimes gadījums darbā tiek izmeklēts un reģistrēts Darba inspekcijā

2024. gadā turpinājās atsaucīga un operatīva sadarbība ar dažādiem masu medijiem - televīziju, radio, presi, kā arī interneta portāliem, sniedzot intervijas, skaidrojumus, statistikas datus, piedaloties mediju diskusijās, informējot par aktualitātēm darba tiesībās un darba aizsardzībā.

2024. gadā tika turpināta tiešsaistes darba vides risku interaktīvās novērtēšanas rīka (*Online interactive Risk Assessment - OiRA*) satura pilnveidošana, galvenokārt, papildinot visus izstrādātos rīkus ar izmaiņām normatīvajos aktos un ar jauniem informatīvi skaidrojošiem materiāliem. Jāatzīmē, ka Covid-19 pandēmijas ierobežošanas pasākumu noteikšanai darba vidē paredzētais rīks tika deaktivēts, jo bija zudusi tā aktualitāte. Dažāda veida informācija par OiRA tika publicēta, galvenokārt, sociālajos tīklos, jo interese par klātienē semināriem joprojām saglabājās zema.

Līdz 2024. gada 31. decembrim OiRA kopā bija izmantojuši 10 995 lietotāji (gada sākumā - 11302), kopā veicot 13 154 novērtējumus (gada sākumā - 13 786).

2024. gadā, tāpat kā iepriekš, Darba inspekcija kā Aģentūras nacionālais kontaktpunkts organizēja vairākus sabiedrības informēšanas pasākumus:

- ✓ pieredzes apmaiņas ekskursija "Lietus, vējš, plūdi, karstums.... Kā sagatavoties darba devējam" (SIA "SCHWENK Latvija");

- ✓ pieredzes apmaiņas ekskursija “Darba aizsardzības sistēma pārmaiņu laikos” (AS “Latvenergo”, Rīgas HES);
- ✓ pieredzes apmaiņas ekskursija “Klimata pārmaiņas - pielāgošanās pasākumi darba vidē” (AS “Sadales tīkls”);
- ✓ vebinārs "Darba aizsardzības ilgtspēja - jēgpilna individuālo aizsardzības līdzekļu dzīve”.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Darba inspekcijas darbā būtiska loma ir sadarbībai ar sociālajiem partneriem. Darba inspekcija Latvijā nodrošina Kontaktpunkta darbību (skat. 4.1. nodaļu), savukārt, informācijas apriti organizē Informācijas padome, kuru veido darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības jomā kompetenti pārstāvji no LM, Darba inspekcijas, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LABS), Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK), kā arī Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūts. 2024. gadā visa informācijas aprite un lēmumu pieņemšana Informācijas padomē notika elektroniski vai tiešsaistē. Informācijas padomes darbības mērķis ir nodrošināt ES un Latvijas darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības stratēģijām un sabiedrības interesēm atbilstošas informācijas apriti Latvijā. Darba inspekcijas sociālie partneri LBAS un LDDK Informācijas padomē darbojas, lai nodrošinātu sabiedrību ar informāciju par Aģentūras īstenotajām aktivitātēm darba drošības un veselības aizsardzības jomā. Tādējādi par minētajiem jautājumiem tiek nodrošināta informācijas aprite starp Darba inspekcijas primārajām mērķauditorijām - nodarbinātajiem un darba devējiem.

2024. gadā Darba inspekcija turpināja informēšanas darbu, piedaloties dažādu organizāciju un biedrību organizētajos semināros/pasākumos, piemēram, “Misija Nulle” forumos.

5. Plāni 2025. gadam

2025. gadā Darba inspekcija īsteno budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktos politikas un darbības rezultatīvos rādītājus:

- ✓ kopā veicamais uzņēmumu pārbaūžu skaits – 9 250;
- ✓ pārbaūžu skaits uzņēmumos, kuru darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks - 1 850, no tiem vismaz 25 % apsekojumu ir rezultatīvi;
- ✓ atkārtoto pārbaūžu skaita īpatsvars uzņēmumos, kuros konstatēts paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks - 15 %;
- ✓ preventīvo pārbaūžu darba aizsardzībā un darba tiesībās skaits - 2 900, no tām 1 200 pārbaudes tiks veiktas tematiskajās pārbaudēs un citās mērķpārbaudēs; 5 % no kopējā pārbaūžu skaita tiks veiktas uzņēmumos, kuros iepriekš ir konstatēti pārkāpumi;
- ✓ uzņēmumos novērsto darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības pārkāpumu skaita īpatsvars no visiem Darba inspekcijas konstatētajiem pārkāpumiem darba tiesībās un darba aizsardzībā - vismaz 80 %;
- ✓ viena ES ikgadējā sabiedrības informēšanas kampaņa par drošiem darba apstākļiem;
- ✓ sabiedrības izglītošanas pasākumos par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem (semināri, konferences, diskusijas u.c.) izglītotas 2 500 personas;
- ✓ 250 publicitātes pasākumi par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem, t.sk., neregistrēto nodarbinātību (preses relīzes, preses brīfingi, publikācijas drukātajos un elektroniskajos medijos, intervijas TV un radio).

2025. gadā turpinās ESF+ projekta “Valsts Darba inspekcijas veiktspējas stiprināšana un pakalpojumu modernizēšana” īstenošanu.

**Valsts darba inspekcijas pārskats - analīze par notikušajiem
nelaimes gadījumiem darbā 2024. gadā**

1.	Reģistrētos nelaimes gadījumos darbā cietušo skaita sadalījums pa RVDI	Tajā skaitā					
		Kopā		Smagi		Letāli	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
	Reģionālā Valsts Darba Inspekcija						
	Rīgas RVDI	979	991	91	98	11	9
	Kurzemes RVDI	293	296	22	38	1	3
	Latgales RVDI	202	244	24	27	9	4
	Vidzemes RVDI	337	295	38	37	2	4
	Zemgales RVDI	434	486	57	50	5	5
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

2.	Nelaiemes gadījumu darbā skaita sadalījums pa nozarēm	Tajā skaitā					
		Kopā		Smagi		Letāli	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
	Nozares						
A	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	91	87	15	17	1	4
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	58	56	8	10	1	2
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	32	31	6	7	0	2
03	Zivsaimniecība	1	0	1	0	0	0
B	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	12	14	4	0	0	0
08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	12	14	4	0	0	0
C	Apstrādes rūpniecība	689	661	51	51	3	3
10	Pārtikas produktu ražošana	145	134	14	10	1	0
11	Dzērienu ražošana	12	13	0	0	0	0
13	Tekstilizstrādājumu ražošana	8	10	0	1	0	0
14	Apģērbu ražošana	5	10	0	0	0	0
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	219	195	19	14	0	1
17	Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	6	1	0	0	0	0
18	Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	4	11	0	0	0	0
20	Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana	13	8	1	2	0	0
21	Farmaceutisko pamatvielu un farmaceutisko preparātu ražošana	5	3	0	0	0	0
22	Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	24	23	1	3	0	0
23	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	74	58	3	6	0	0
24	Metālu ražošana	7	5	1	0	0	0
25	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	71	100	2	8	1	0
26	Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	2	3	1	0	0	0
27	Elektrisko iekārtu ražošana	17	6	0	1	0	0

28	Citur neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	8	16	3	0	0	0
29	Automobiļu, piekabju un puspiekabju ražošana	17	13	0	0	0	0
30	Cītu transportlīdzekļu ražošana	11	7	2	2	1	0
31	Mēbeļu ražošana	26	26	0	1	0	0
32	Cīta veida ražošana	2	6	1	0	0	1
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	13	13	3	3	0	1
D	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	11	21	3	3	0	0
35	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	11	21	3	3	0	0
E	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	47	52	5	6	0	1
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	4	3	1	0	0	0
37	Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	6	0	1	0	0	0
38	Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde	33	48	3	6	0	1
39	Sanitārija un citi atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi	4	1	0	0	0	0
F	Būvniecība	213	222	38	40	7	4
41	Ēku būvniecība	68	66	13	10	2	0
42	Inženierbūvniecība	77	90	7	17	1	1
43	Specializētie būvdarbi	68	66	18	13	4	3
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	284	346	14	25	1	2
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	27	24	1	2	0	1
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	56	64	5	11	0	1
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	201	258	8	12	1	0
H	Transports un uzglabāšana	326	304	34	33	13	7
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	169	149	21	22	11	7
50	Ūdens transports	2	2	1	1	0	0
51	Gaisa transports	12	9	1	0	0	0
52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	107	106	10	7	2	0
53	Pasta un kurjeru darbība	36	38	1	3	0	0
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	56	58	4	6	0	0
55	Izmitināšana	13	13	1	1	0	0
56	Ēdināšanas pakalpojumi	43	45	3	5	0	0
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	21	30	1	1	0	0
58	Izdevējdarbība	0	1	0	0	0	0
59	Kinofilmu, video filmu, televīzijas programmu un skaņu ierakstu producēšana	2	5	0	0	0	0
60	Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	2	1	0	0	0	0
61	Telekomunikācija	3	2	0	0	0	0
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	1	4	0	1	0	0
63	Informācijas pakalpojumi	13	17	1	0	0	0
K	Finanšu un apdrošināšanas darbības	5	5	2	0	0	0
64	Finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu	2	5	1	0	0	0

65	Apdrošināšana, pārapdrošināšana un pensiju uzkrāšana, izņemot obligāto sociālo apdrošināšanu	2	0	0	0	0	0
66	Finanšu pakalpojumus un apdrošināšanas darbības papildinošas darbības	1	0	1	0	0	0
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	22	22	6	3	0	1
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	22	22	6	3	0	1
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	13	12	2	2	0	1
70	Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās	4	0	1	0	0	0
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	5	4	1	1	0	0
72	Zinātniskās pētniecības darbs	1	1	0	0	0	1
73	Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	0	2	0	0	0	0
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	2	5	0	1	0	0
75	Veterinārie pakalpojumi	1	0	0	0	0	0
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	101	85	11	16	2	2
77	Iznomāšana un ekspluatācijas līzings	4	6	0	2	0	0
78	Darbaspēka meklēšana un nodrošināšana ar personālu	13	19	0	5	0	0
80	Apsardzes pakalpojumi un izmeklēšana	45	36	5	6	0	0
81	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	35	24	4	3	2	2
82	Biroju administratīvās darbības un citas uzņēmumu palīgdarbības	4	0	2	0	0	0
O	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	113	122	16	18	0	0
84	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	113	122	16	18	0	0
P	Izglītība	49	63	10	14	0	0
85	Izglītība	49	63	10	14	0	0
Q	Veselība un sociālā aprūpe	158	174	14	9	0	0
86	Veselības aizsardzība	129	141	9	5	0	0
87	Sociālā aprūpe ar izmitināšanu	20	24	2	2	0	0
88	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	9	9	3	2	0	0
R	Māksla, izklaide un atpūta	20	20	1	4	1	0
90	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	7	8	1	1	0	0
91	Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	5	7	0	3	1	0
92	Azartspēles un derības	2	0	0	0	0	0
93	Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	6	5	0	0	0	0
S	Citi pakalpojumi	14	14	1	2	0	0
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	7	11	1	1	0	0
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	7	3	0	1	0	0
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

3.	Nelaimes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušo profesijām						
	Profesijas	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
1	VADĪTĀJI	32	30	9	9	0	1
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	2	5	1	3	0	1

1.2	Komercpakalpojumu un administratīvie vadītāji	9	6	3	2	0	0
1.3	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības ražošanas vadītāji	18	18	5	4	0	0
1.4	Viesmīlības un ēdināšanas pakalpojumu jomas vadītāji	3	1	0	0	0	0
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	117	146	15	19	1	1
2.1	Zinātnieki, fizikas un Zemes zinātņu vecākie speciālisti	12	12	1	1	1	0
2.2	Ārsti	38	47	2	3	0	0
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	33	49	6	7	0	0
2.4	Finanšu vecākie speciālisti	20	20	5	3	0	1
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	0	11	0	3	0	0
2.6	Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	14	7	1	2	0	0
3	SPECIĀLISTI	160	176	13	12	2	0
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	59	65	5	10	2	0
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	26	31	1	0	0	0
3.3	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	60	66	6	2	0	0
3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	12	9	0	0	0	0
3.5	Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	3	5	1	0	0	0
4	KALPOTĀJI	124	120	11	8	0	1
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	10	7	0	0	0	0
4.2	Klientu apkalpotāji	23	18	3	0	0	0
4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	67	69	6	6	0	1
4.4	Citi kalpotāji	24	26	2	2	0	0
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZNICĪBAS DARBINIEKI	293	314	15	21	2	1
5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	83	79	3	5	2	0
5.2	Tirdzniecības darbinieki	113	130	4	5	0	1
5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	62	70	5	5	0	0
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	35	35	3	6	0	0
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	30	31	5	6	0	2
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	15	23	1	2	0	1
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	15	8	4	4	0	1
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIKI UN AMATNIEKI	479	484	48	50	6	4
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)	111	103	16	15	4	2
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	178	189	12	14	2	1
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	6	12	1	0	0	0
7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	58	50	8	9	0	1
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	126	130	11	12	0	0
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	466	463	57	50	15	8
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	155	144	12	8	0	0
8.2	Montieri	23	28	2	2	1	0

8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un ceļšanas mašīnu un iekārtu operatori	288	291	43	40	14	8
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	544	548	59	75	2	7
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	56	56	3	8	0	0
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	29	34	2	10	0	2
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	370	371	42	43	2	2
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	21	28	3	5	0	0
9.6	Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	68	59	9	9	0	3
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

4.	Nelaimes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušo instruesanas						
	Ievadinstruktāža	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
	veikta	2124	2186	215	230	23	21
	nav veikta	121	126	17	20	5	4
	kopā	2245	2312	232	250	28	25
	Instruktāža darba vietā	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
	veikta	2220	2280	219	236	25	20
	nav veikta	25	32	13	14	3	5
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

5.	Nelaimes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušo darba stāža amatā, kuru izpildot noticis nelaimes gadījums						
	Darba stāžs	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
	līdz 1 gadam	799	873	66	82	11	10
	no 1 līdz 3 gadiem	646	664	63	68	7	9
	no 4 līdz 10 gadiem	469	458	53	58	9	4
	no 11 līdz 15 gadiem	153	143	23	19	1	1
	no 16 līdz 20 gadiem	77	76	12	8	0	0
	virs 20 gadiem	101	98	15	15	0	1
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

6.	Nelaimes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušo dzimuma						
	Dzimums	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
	Sievietes	799	864	64	77	0	5
	Vīrieši	1446	1448	168	173	28	20
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

7.	Nelaiemes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušo vecuma						
	Vecums	Kopā		Tajā skaitā			
		2023	2024	Smagi	Letāli		
				2023	2024	2023	2024
	līdz 18 gadiem	14	13	0	1	0	0
	no 18 līdz 24 gadiem	288	318	7	14	0	0
	no 25 līdz 34 gadiem	427	422	29	24	2	3
	no 35 līdz 44 gadiem	434	479	37	47	6	3
	no 45 līdz 54 gadiem	486	488	62	56	8	7
	no 55 līdz 64 gadiem	466	461	71	72	12	10
	virs 65 gadiem	130	131	26	36	0	2
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

8.	Nelaiemes gadījumu darbā skaits pa mēnešiem						
	Mēnesis	Kopā		Tajā skaitā			
		2023	2024	Smagi	Letāli		
				2023	2024	2023	2024
	janvāris	196	213	22	26	0	5
	februāris	186	227	15	23	2	1
	marts	225	184	33	28	2	3
	aprīlis	163	203	11	20	4	6
	maijs	175	180	15	18	0	2
	jūnijs	164	170	23	14	3	1
	jūlijs	190	206	21	10	4	1
	augusts	224	214	16	19	1	1
	septembris	184	179	18	23	7	2
	oktobris	177	203	18	28	2	1
	novembris	201	196	23	23	2	2
	decembris	160	137	17	18	1	0
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

9.	Nelaiemes gadījumu darbā cēloņi						
		Kopā		Tajā skaitā			
		2023	2024	Smagi	Letāli		
				2023	2024	2023	2024
1	Neapmierinoši apstākļi darba vietā	142	185	32	31	3	2
11	Trūkst drošības aprīkojums, tas nedarbojas vai ir nepietiekošs	13	21	7	8	2	1
12	Bojātas iekārtas, instrumenti vai darba rīki	30	36	2	4	1	1
13	Kļūme darba materiālā, produktā vai vielā	25	20	0	1	0	0
14	Šauras vai nepiemērotas telpas	6	8	1	0	0	0
15	Nepietiekoša kārtība darba vietā	23	27	5	3	0	0
16	Nepiemērotie individuālās aizsardzības līdzekļi, vai to trūkums	18	15	9	3	0	0

17	Citi neapmierinoši apstākļi darba vietā	27	58	8	12	0	0
2	Nedroša cilvēka rīcība (rīcība/cilvēks)	1464	1655	141	154	6	6
21	Nav ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas	564	656	66	66	4	5
22	Nav lietots drošības aprīkojums vai IAL	30	46	4	1	1	0
23	Lietotas nepieļautas vai nepiemērotas darba metodes	85	99	8	10	1	0
24	Lietoti nepiemēroti vai nepieļauti darba rīki, instrumenti, mašīnas	5	8	2	2	0	0
25	Nepietiekoša uzmanība	673	570	47	30	0	0
26	Darbs alkohola reibumā	4	5	1	0	0	1
27	Cita veida nedroša cilvēka rīcība	103	271	13	45	0	0
3	Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	548	334	87	73	5	12
31	Trūkumi darba vadībā, nepietiekoša kontrole	28	30	14	14	0	4
32	Neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība	66	66	33	31	2	6
33	Nepareiza darba tehnoloģijas izvēle	213	105	7	5	1	1
34	Neapmierinoša darba uzdevumu deleģēšana, atbildības sadalījums	8	4	0	1	0	0
35	Neapmierinoša darba vietas izveidošana	28	19	6	5	0	1
36	Neapmierinoša darba telpas uzturēšana	187	75	19	7	0	0
37	Citi ar darba organizāciju saistītie trūkumi	18	30	8	10	2	0
38	Trūkumi darba laika sadalījumā	0	5	0	0	0	0
4	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	83	77	12	14	7	8
41	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	83	77	12	14	7	8
5	Vardarbība (uzbrukumi)	80	107	3	6	0	0
51	Vardarbība (uzbrukumi)	80	107	3	6	0	0
6	Pārējie	140	183	19	21	11	3
61	Pārējie	140	183	19	21	11	3
	kopā	2457	2541	294	299	32	31

10. Nelaiemes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušo traumēšanas faktoriem							
	Traumēšanas faktori	Kopā		Tajā skaitā			
		2023	2024	Smagi		Letāli	
				2023	2024	2023	2024
00	Nav informācijas	1	1	0	0	1	0
10	Elektrostrāvas iedarbība, saskare ar karstumu, aukstumu, ar indīgām vielām	61	56	8	1	2	2
12	Elektrostrāvas iedarbība (saskare ar elektriskiem kontaktiem)	4	6	1	0	1	1
13	Saskare ar atklātu uguni, degošu priekšmetu vai vidi	26	16	5	0	1	0
14	Saskare ar aukstu, saldētu priekšmetu, vidi	1	0	0	0	0	0
15	Saskare ar indīgām vielām, ieelpojot tās	6	4	1	0	0	0
16	Saskare ar indīgām vielām, absorbējot tās	19	11	1	1	0	0
19	Citi	5	19	0	0	0	1
20	Noslīkšana, iegrimšana, ietīšana	2	6	2	2	0	2
21	Noslīkšana šķidrumā	0	1	0	0	0	1
22	Aprakšana cietā vielā	2	4	2	2	0	1
29	Citi	0	1	0	0	0	0

30	Horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā)	872	879	148	157	11	7
31	Sasitums pēc kritiena no augstuma	225	205	65	66	6	5
31.	Sasitums, kas gūts pakrītot (vertikālā kustībā)	513	514	77	82	0	0
32	Sadursme ar stacionāru objektu (horizontālā kustībā)	123	135	6	7	5	2
39	Citi	11	25	0	2	0	0
40	Kustībā esošu priekšmetu iedarbība	489	507	48	51	6	10
41	Lidojoša priekšmeta iedarbība	42	40	5	3	0	1
42	Krītoša priekšmeta iedarbība	195	208	16	26	1	1
43	Piekarināta, šūpojoša priekšmeta iedarbība	35	20	3	0	0	0
44	Rotējoša, kustībā esoša priekšmeta iedarbība	93	102	6	2	0	1
45	Sadursme ar kustībā esošiem objektiem, arī transportlīdzekļiem (cietušais kustībā)	117	124	18	20	5	7
49	Citi	7	13	0	0	0	0
50	Saskare ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu priekšmetu	247	252	0	5	0	0
51	Saskare ar asu priekšmetu (naži, asmeņi)	148	158	0	4	0	0
52	Saskare ar smailu priekšmetu (naglas, adatas)	22	21	0	0	0	0
53	Saskare ar nelīdzenu raupju priekšmetu	74	62	0	1	0	0
59	Citi	3	11	0	0	0	0
60	Ievilkšana, saspiešana	231	263	18	20	1	3
61	Ievilkšana, saspiešana iekārtas, objekta iekšienē	50	45	4	5	1	1
62	Ievilkšana, saspiešana zem iekārtas vai cita objekta	14	18	1	0	0	2
63	Ievilkšana, saspiešana starp objektiem	139	99	5	8	0	0
64	Roku, kāju, pirkstu ievilkšana, saspiedums vai amputācija	27	98	8	7	0	0
69	Citi	1	3	0	0	0	0
70	Fiziskā vai garīgā spriedze, stress	215	206	4	7	0	0
71	Fiziskā spriedze muskuļu un skeleta sistēmā	206	195	3	7	0	0
72	Fiziskā spriedze trokšņu, gaismas, radiācijas iedarbības dēļ	1	1	0	0	0	0
73	Garīgā spriedze, stress vai šoks	1	7	0	0	0	0
79	Citi	7	3	1	0	0	0
80	Cilvēku vai dzīvnieku uzbrukums	93	114	3	4	1	1
81	Dzīvnieku kodums	9	12	0	0	1	0
82	Kukaiņu kodums, dzēliens	1	1	0	0	0	0
83	Citu personu fiziskā iedarbība (piemēram, sitiens, grūdiens, žņaugšana)	73	96	2	4	0	0
89	Citi	10	5	1	0	0	1
99	Pārējie	34	28	1	3	6	0
	kopā	2245	2312	232	250	28	25

11.	Nelaiemes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušā ievainotajām ķermeņu daļām		
	Ievainotā ķermeņa daļa	2023	2024
00	Cietušo ķermeņa daļu nav iespējams noteikt	18	20
10	Galva (bez detalizēta uzskaitījuma)	237	229
11	Galvas un galvaskausa nervi un asinsvadi, smadzeņu asinsvadi	8	12
12	Sejas daļa	66	51
13	Acs (acis)	40	45

14	Auss (ausis)	0	2
15	Zobi	3	1
18	Galva, cietušas daudzas daļas	14	8
19	Galva, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	12	12
20	Kakls (bez detalizēta uzskaitījuma)	16	18
21	Kakls, neieskaitot mugurkaulu un kakla skriemeļus	1	3
22	Kakls, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	2	0
30	Mugura (bez detalizēta uzskaitījuma)	49	52
31	Mugura, ieskaitot mugurkaulu un muguras skriemeļus	36	51
39	Mugura, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	11	10
40	Rumpis un orgāni (bez detalizēta uzskaitījuma)	3	7
41	Krūškurvis, ribas (arī locītavas) un plecu lāpstiņas	76	79
42	Krūšu daļa, ieskaitot orgānus	6	4
43	Iegurnis un vēdera daļa, ieskaitot orgānus	25	14
48	Rumpis, ievainotas daudzas vietas	2	3
49	Rumpis, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	5	4
50	Augšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	41	28
51	Plecs un plecu locītavas	99	106
52	Roka, ieskaitot elkoni	152	171
53	Plauksta	163	190
54	Rokas pirksts (pirksti)	405	440
55	Delnas locītava	31	39
58	Augšējās ekstremitātes, cietušas daudzas vietas	6	10
59	Augšējās ekstremitātes, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	9	5
60	Apakšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	50	47
61	Gūža un gūžas locītava	27	25
62	Kāja, ieskaitot celi	183	173
63	Pofīte	187	178
64	Pēda	151	163
65	Kājas pirksts (pirksti)	33	51
68	Apakšējās ekstremitātes, skartas daudzas vietas	11	10
69	Apakšējās ekstremitātes, citas daļas, kas iepriekš nav minētas	14	17
70	Viss ķermenis (bez detalizēta uzskaitījuma)	8	4
71	Viss ķermenis (sistēmiskā iedarbība)	5	12
78	Cietušas daudzas ķermeņa vietas	24	18
99	Citas ķermeņa daļas, kas nav iepriekš minētas	16	6
	kopā	2245	2312

12.	Nelaiemes gadījumu darbā skaita sadalījums pēc cietušā ievainojuma rakstura		
	Ievainojuma raksturs	2023	2024
000	Ievainojuma veids nezināms vai nav norādīts	41	33
010	Brūces un virspusēji ievainojumi	187	167
011	Virspusēji ievainojumi	404	437
012	Atvērtas brūces	298	342
019	Citi brūču un virspusēju ievainojumu veidi	53	49

020	Kaulu lūzumi	180	200
021	Slēgti lūzumi	348	368
022	Atklāti lūzumi	60	60
029	Citi kaulu lūzumu veidi	12	10
030	Izmežģījumi, sastiepumi un izstiepumi	110	111
031	Izmežģījumi un muguras skriemeļu mežģījumi (subluksācijas)	6	5
032	Sastiepumi un izstiepumi	217	219
039	Citi izmežģījumu, sastiepumu un izstiepumu veidi	38	46
040	Traumatiskas amputācijas (ķermeņa daļu zaudējums)	46	42
050	Smadzeņu satricinājums un iekšējie ievainojumi	27	18
051	Smadzeņu satricinājums un intrakraniālie ievainojumi	9	9
052	Iekšējie ievainojumi	9	14
059	Citi smadzeņu satricinājuma un iekšējo ievainojumu veidi	7	3
060	Apdegumi, applaucējumi un apsaldējumi	3	9
061	Apdegumi un applaucējumi (termālie)	25	19
062	Ķīmiskie apdegumi	18	20
063	Apsaldējumi	1	0
069	Citi apdegumu, applaucējumu un apsaldējumu veidi	3	1
070	Saindēšanās un infekcijas	1	0
071	Akūtas saindēšanās	4	5
072	Akūtas infekcijas	2	2
079	Citi saindēšanās un infekciju veidi	1	0
080	Slīkšana un asfiksija (nosmakšana)	0	1
081	Asfiksija (nosmakšana)	1	1
090	Skaņas un vibrācijas sekas	1	0
100	Temperatūras galējību, gaismas un radiācijas sekas	0	1
101	Karstuma un saules dūriens	0	3
109	Citas temperatūras galējību, gaismas un radiācijas sekas	1	0
110	Šoks	1	0
112	Traumatiskais šoks	1	0
120	Daudzi ievainojumi	6	13
999	Citi ievainojumi, kas nav minēti iepriekš	124	107
	kopā	2245	2312

Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2024. gadā

1.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa RVDI	2023	2024
	Kurzemes RVDI	141	245
	Latgales RVDI	135	195
	Rīgas RVDI	564	893
	Vidzemes RVDI	239	382
	Zemgales RVDI	193	352
	kopā	1272	2067

2.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc vecuma	2023	2024
	no 0 līdz 17 gadiem	0	0
	no 18 līdz 24 gadiem	0	0
	no 25 līdz 34 gadiem	12	15
	no 35 līdz 44 gadiem	101	174
	no 45 līdz 54 gadiem	472	765
	no 55 līdz 64 gadiem	662	1069
	virs 65 gadiem	25	44
	kopā	1272	2067

3.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc dzimuma	2023	2024
	Sievietes	814	1379
	Vīrieši	458	688
	kopā	1272	2067

4.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc profesiju grupām atbilstoši profesiju klasifikatoram	2023	2024
1	VADĪTĀJI	41	71
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	14	22
1.2	Komercpakalpojumu un administratīvie vadītāji	11	25
1.3	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības ražošanas vadītāji	11	24
1.4	Viesmīlības un ēdināšanas pakalpojumu jomas vadītāji	5	0
2	VECĀKIE SPECIĀLISTI	209	303
2.1	Zinātnieki, fizikas un Zemes zinātņu vecākie speciālisti	5	19
2.2	Ārsti	117	126
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	47	96
2.4	Finanšu vecākie speciālisti	26	27
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	2	1
2.6	Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	12	34
3	SPECIĀLISTI	126	183
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	17	39
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	37	28

3.3	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	64	100
3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	8	16
4	KALPOTĀJI	73	123
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	5	6
4.2	Klientu apkalpotāji	17	25
4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	43	81
4.4	Citi kalpotāji	8	11
5	PAKALPOJUMU UN TIRDZniecības DARBINIEKI	153	336
5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	52	116
5.2	Tirdzniecības darbinieki	53	122
5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	37	88
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	11	10
6	KVALIFICĒTI LAUKSAIMniecības, MEŽSAIMniecības UN ZIVSAIMniecības DARBINIEKI	19	31
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	11	24
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	8	7
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIEKI UN AMATNIEKI	194	311
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektriķus)	40	53
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	60	85
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	4	5
7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	14	34
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	76	134
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	280	427
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	47	81
8.2	Montieri	14	16
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	219	330
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	177	282
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	61	94
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	8	18
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	71	102
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	10	24
9.5	Ielu strādnieki un ielu pārdevēji	3	2
9.6	Atkritumu savācēji un citu vienkāršo profesiju strādnieki	24	42
	kopā	1272	2067

5.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc ekonomiskās darbības veidiem atbilstoši NACE klasifikatoram	2023	2024
A	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	44	85
01	Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības	21	52
02	Mežsaimniecība un mežizstrāde	20	29
03	Zivsaimniecība	3	4
B	Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	9	14
06	Jēlnaftas un dabasgāzes ieguve	0	1

08	Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	9	13
C	Apstrādes rūpniecība	231	380
10	Pārtikas produktu ražošana	57	91
11	Dzērienu ražošana	1	6
13	Tekstilizstrādājumu ražošana	6	16
14	Apģērbu ražošana	19	33
15	Ādas un ādas izstrādājumu ražošana	0	1
16	Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	47	70
17	Papīra un papīra izstrādājumu ražošana	6	8
18	Poligrāfija un ierakstu reproducēšana	3	3
20	Ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana	3	3
21	Farmaceutisko pamatvielu un farmaceitisko preparātu ražošana	5	11
22	Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	4	5
23	Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	17	23
24	Metālu ražošana	3	4
25	Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas	25	39
26	Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana	0	3
27	Elektrisko iekārtu ražošana	6	8
28	Cituro neklasificētu iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana	5	5
29	Automobiļu, piekabju un puspiekabju ražošana	3	6
30	Cituro transportlīdzekļu ražošana	1	3
31	Mēbeļu ražošana	7	22
32	Cita veida ražošana	7	9
33	Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	6	11
D	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	10	20
35	Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde un gaisa kondicionēšana	10	20
E	Ūdens apgāde; notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija	10	27
36	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	1	5
37	Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	1	3
38	Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde	8	19
F	Būvniecība	97	120
41	Ēku būvniecība	25	35
42	Inženierbūvniecība	50	53
43	Specializētie būvdarbi	22	32
G	Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; automobiļu un motociklu remonts	155	271
45	Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	7	12
46	Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	21	40
47	Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	127	219
H	Transports un uzglabāšana	217	320
49	Sauszemes transports un cauruļvadu transports	146	232
50	Ūdens transports	3	1
51	Gaisa transports	1	1

52	Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības	57	76
53	Pasta un kurjeru darbība	10	10
I	Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	35	93
55	Izmitināšana	4	13
56	Ēdināšanas pakalpojumi	31	80
J	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	4	11
58	Izdevējdarbība	0	2
60	Radio un televīzijas programmu izstrāde un apraide	2	5
61	Telekomunikācija	1	1
62	Datorprogrammēšana, konsultēšana un saistītas darbības	0	2
63	Informācijas pakalpojumi	1	1
K	Finanšu un apdrošināšanas darbības	10	10
64	Finanšu pakalpojumu darbības, izņemot apdrošināšanu un pensiju uzkrāšanu	9	9
65	Apdrošināšana, pārapirošināšana un pensiju uzkrāšana, izņemot obligāto sociālo apdrošināšanu	0	1
66	Finanšu pakalpojumus un apdrošināšanas darbības papildinošas darbības	1	0
L	Operācijas ar nekustamo īpašumu	19	34
68	Operācijas ar nekustamo īpašumu	19	34
M	Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	9	14
69	Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	3	2
70	Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībizinībās	2	1
71	Arhitektūras un inženiertehniskie pakalpojumi; tehniskā pārbaude un analīze	2	4
72	Zinātniskās pētniecības darbs	1	2
73	Reklāmas un tirgus izpētes pakalpojumi	1	1
74	Citi profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	0	3
75	Veterinārie pakalpojumi	0	1
N	Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	23	34
77	Iznomāšana un ekspluatācijas līzings	4	1
78	Darbaspēka meklēšana un nodrošināšana ar personālu	3	2
80	Apsardzes pakalpojumi un izmeklēšana	9	7
81	Būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi	7	23
82	Biroju administratīvās darbības un citas uzņēmumu palīgdarbības	0	1
O	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	112	174
84	Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	112	174
P	Izglītība	65	154
85	Izglītība	65	154
Q	Veselība un sociālā aprūpe	202	261
86	Veselības aizsardzība	181	208
87	Sociālā aprūpe ar izmitināšanu	19	40
88	Sociālā aprūpe bez izmitināšanas	2	13
R	Māksla, izklaide un atpūta	8	19
90	Radošas, mākslinieciskas un izklaides darbības	1	7
91	Bibliotēku, arhīvu, muzeju un citu kultūras iestāžu darbība	3	3

92	Azartspēles un derības	4	3
93	Sporta nodarbības, izklaides un atpūtas darbība	0	6
S	Citi pakalpojumi	12	26
94	Sabiedrisko, politisko un citu organizāciju darbība	1	6
95	Datoru, individuālās lietošanas priekšmetu un mājsaimniecības piederumu remonts	0	2
96	Pārējo individuālo pakalpojumu sniegšana	11	18
	kopā	1272	2067

6.	Arodslimību grupas un kods, atbilstoši starptautiskajam statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas klasifikatoram (SSK-10)	2023	2024
A00-B99	Infekcijas un parazitārās slimības	2	0
C00-D48	Audzēji (ļaudabīgi un pirmsvēža saslimšanas)	1	0
F00-F99	Psihiski un uzvedības traucējumi	2	3
G00-G99	Nervu sistēmas slimības	857	1358
J00-J99	Elpošanas sistēmas slimības	1	2
M00-M99	Skeleta-muskuļu-saistaudu sistēmas slimības	409	704
	kopā	1272	2067

7.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc arodslimību grupu klasifikācijas	2023	2024
1	Slimības, ko izraisījušas sekojošas ķīmiskās vielas	0	0
2	Ādas slimības, ko izraisījušas substances un aģenti, kas nav iekļauti citās sadaļās	0	0
3	Slimības, ko izraisījuši substanču un aģentu ieelpošana, kas nav iekļautas citās sadaļās	1	2
4	Infekciozas un parazitiskas slimības	2	0
5	Slimības, ko izraisījuši fizikāli aģenti	896	1431
2.2	Ādas slimības, ko izraisījušas substances un aģenti, kas nav iekļautas citās sadaļās	0	0
2.3	Ieelpojamo substanču izraisītas slimības, kas nav iekļautas citās sadaļās	0	0
2.4	Infekciozas un parazitiskas slimības, kas nav minētas citās sadaļās	0	0
2.5	Fizikālu aģentu izraisītas slimības	373	634
	kopā	1272	2067

8.	Arodslimību izraisītājfaktori pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem	2023	2024
1000000000	ĶĪMISKAIS FAKTORS (Ķīmiskie savienojumi)	1	1
2000000000	FIZIKĀLIE FAKTORI (FIZIKĀLIE AĢENTI)	0	0
3000000000	BIOLOĢISKIE FAKTORI (BIOLOĢISKIE AĢENTI)	2	0
4000000000	BIOMEHĀNISKIE FAKTORI	1267	2061
5000000000	PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI	2	3
6000000000	RŪPNIECISKIE FAKTORI, MATERIĀLI UN PRODUKCIJA	0	2
9999999999	Citi cēloniskie faktori	0	0
	kopā	1272	2067

9.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa uzņēmumu grupām	2023	2024
	līdz 5 strādājošiem	70	102
	no 6 līdz 49 strādājošiem	223	413

	no 50 līdz 249 strādājošiem	330	517
	no 250 līdz 499 strādājošiem	128	205
	500 strādājošie un vairāk	521	830
	kopā	1272	2067

10.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc darba vides riska faktoru iedarbības laika	2023	2024
	līdz 5 gadiem	3	0
	no 6 līdz 10 gadiem	27	44
	no 11 līdz 15 gadiem	76	158
	no 16 līdz 20 gadiem	143	234
	no 21 līdz 30 gadiem	428	730
	no 31 līdz 35 gadiem	275	426
	no 36 līdz 40 gadiem	225	347
	ilgāk par 40 gadiem	95	128
	kopā	1272	2067

11.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc kopējā darba stāža	2023	2024
	līdz 5 gadiem	34	22
	no 6 līdz 10 gadiem	43	46
	no 11 līdz 15 gadiem	53	75
	no 16 līdz 20 gadiem	110	140
	no 21 līdz 30 gadiem	283	477
	no 31 līdz 35 gadiem	173	291
	no 36 līdz 40 gadiem	160	309
	ilgāk par 40 gadiem	102	158
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem 2023. un 2024. gadā, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots darba vietas higiēniskais raksturojums.		
	kopā	958	1518

12.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc seku grupām (darba attiecības)	2023	2024
	Turpina strādāt profesijā (amatā)	841	1385
	Strādā citā darbā un citā profesijā (amatā)	28	23
	Nestrādā	89	110
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem 2023. un 2024. gadā, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots darba vietas higiēniskais raksturojums.		
	kopā	958	1518

13.	Veiktie pasākumi arodslimību profilaksei	2023	2024
	Riska faktoru mērījumi ir/nav veikti	283/375	381/1137
	Instruktāža un apmācība darba aizsardzībā ir/nav	928/30	1487/31
	Obligātās veselības pārbaudes ir/nav veiktas	884/74	1392/126
	Izsniegti IAL/nav izsniegti/IAL izsniegti, bet nav lietoti	888/68/2	392/125/1